

MIGRATIE, MENSENRECHTEN, ONTWIKKELING

Vereniging voor de Verenigde Naties

**Neri Sybesma-Knol
Paul Morren**

Wij, de volken van de Verenigde Naties verenigd voor een betere wereld

Reeds meer dan 60 jaar zetten de **Verenigde Naties** zich in voor een betere wereld. De werking van de VN kent een wisselend verloop. Toch blijft de VN een belangrijke plaats innemen in het menselijk streven naar een langdurige vrede en duurzame ontwikkeling.

De **Vereniging voor de Verenigde Naties** heeft tot doel de beginselen van de VN te verspreiden en de bevolking bewust te maken van de noodzakelijkheid van internationale samenwerking.

De VVN beoogt in Vlaanderen een betere kennis van en een beter begrip voor de werking en doelstellingen van de VN bij te brengen. Niet alleen de VN zelf, maar ook de verschillende hulporganen en gespecialiseerde organisaties komen aan bod. Als niet-gouvernementele organisatie volgt de VVN eveneens de Belgische inbreng en de mogelijke rol van Vlaanderen binnen de VN. De VVN wil op een objectieve, kritische en constructieve manier het debat rond internationale samenwerking en de rol die de wereldorganisatie hierbij kan spelen, voeren.

Wereldbeeld

Tijdschrift van de Vereniging voor de Verenigde Naties
(5 nrs. per jaar)

Verantwoordelijke uitgever en zetel

Prof. Dr. Jan Wouters, voorzitter
Instituut voor Internationaal Recht, KULeuven
Tiensestraat 41, 3000 Leuven
Tel. 016/32 51 22 ! fax 016/32 54 64 !
jan.wouters@law.kuleuven.ac.be

Hoofredacteur

Veronique Joosten
Universiteit Antwerpen ! Faculteit Rechten
Universiteitsplein 1, 2610 Wilrijk
Tel. 03/820 29 27 ! fax 03/820 29 40 !
veronique.joosten@ua.ac.be

Redactiecomité

Francis Baert (UNU-CRIS) ! Sven Biscop (KIIB) !
David Crikemans (UA) ! Jan De Bisschop ! Melanie De Groof !
Ria Heremans (VVN) ! Tom Ruys (KULeuven) ! Neri Sybesma (VUB)
! Tine Vandervelden (UGent) ! Piet Willems (UGent) !
Jan Wouters (KULeuven)

Correspondenten

Dominiek Benoot ! Eric De Brabandere !
Charlotte Mertens ! Ann Pauwels ! Cedric Ryngaert

Auteursrichtlijnen

De redactie verwelkomt alle ingezonden artikels en opiniebijdragen over VN-verwante onderwerpen. De volledige auteursrichtlijnen zijn beschikbaar bij de hoofredacteur en op de website.

Website

www.vvn.be

Lidmaatschap

€ 15 per jaar te storten op rekening nr. 001-0468369-32

Met steun van de
Vlaamse overheid

De Verenigde Naties en Migratie

Migratie, Mensenrechten, Ontwikkeling

Inhoud

Ten geleide	5
Inleiding	6
I. Is migratie typisch een verschijnsel van deze tijd?	8
Neen, massale migraties blijken even oud te zijn als de mensheid	8
De oorzaken van migraties	11
‘Gedwongen’ migraties	13
II. Zijn migranten vluchtelingen?	14
Een migrant is geen vluchteling	14
Het statuut van vluchteling	15
Naar een Europees asielbeleid	16
De Europese immigratiestop van 1974	17
III. Hebben migranten dan geen rechten?	20
Een zaak van mensenrechten	20
Een verdrag over de rechten van migranten	20
Alle mensenrechtenverdragen zijn van toepassing op migranten	21
Mensenhandel en mensensmokkel: een kwestie van bestrijding, controle en bestraffing	22
De praktijk	24
IV. Een nieuwe opdracht voor de Verenigde Naties?	25
Migratie is een zaak voor de nationale overheden	25
Migratie en ontwikkeling	25
Een ‘dialogoog’ over migratie en ontwikkeling	27
De voortzetting: naar een wereldforum over migratie en ontwikkeling	28
De eerste bijeenkomst: Brussel, juli 2007	30
Secretaris-Generaal Ban Ki-moon spreekt in Brussel	30

V. Migranten in onze samenleving: een probleem?	34
Een verrijkende aanwezigheid!	34
De bijzondere problemen van moderne migraties	35
De Europese immigratiestop	35
Ons systeem van sociale zekerheid	35
De sterke binding met het thuisland	36
Ook de migrantendollars (remittances) creëren een sterke economische band	37
Godsdienst	37
VI. Conclusie	37
Annex I: Feiten en cijfers	39
De Verenigde Naties	41
De Internationale Arbeidsorganisatie	41
De Internationale Organisatie voor Migratie	42
Het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding	42
Andere websites	42
Enkele feiten en cijfers over de migratie vanuit Afrika	43
Annex II: Zoekopdrachten en discussiepunten: enkele suggesties	46
VN-organigram	47
Een oproep tot medewerking	49
In kader	
1. Een paar definities	10
2. De oorzaken van migraties	12
3. Wie is een vluchteling?	16
4. De Instellingen van de Europese Unie	18
5. Het VN-Mensenrechteninstrumentarium	21
6. Een interview met Peter Sutherland	26
7. Afkortingen uitgelegd	28

Ten geleide

Het is een traditie geworden: jaarlijks publiceert de Vereniging voor de Verenigde Naties een brochure ten behoeve van het hoger secundair onderwijs en de lerarenopleiding. Het ligt in de bedoeling om aan geïnteresseerde leerkrachten nuttige en bruikbare achtergrondinformatie te verschaffen over een actueel thema in de werking van de Verenigde Naties.

In het verleden kwamen al aan bod, na verschillende aspecten van de Mensenrechten, 'Moderne vormen van slavernij', 'Kinderhandel', '60 jaar VN', en 'De Veiligheidsraad' (naar aanleiding van het Belgische lidmaatschap in 2007-2008).

Dit jaar was een van de grote VN-aandachtspunten voor België: de problematiek rond internationale migratie. Na een eerste 'dialoog' op het hoogste niveau over dit moeilijke onderwerp, in september 2006 in New York, was België de gastheer voor een vervolgbijeenkomst, die in juli 2007 in Brussel plaats had.

Migratie blijft internationaal maar ook nationaal een controversieel onderwerp; de aanwezigheid van migranten in onze samenleving lokt heel wat vragen uit. Iedereen heeft ook zijn eigen antwoorden op die vragen. Antwoorden worden in deze brochure niet gegeven, evenmin als kant en klare oplossingen. Naast het rechtzetten van een aantal misverstanden rond migratie hebben wij alleen enkele elementen willen aanreiken voor een dialoog.

Misschien is het tijd om, op basis van nuchtere feiten en cijfers, de dialoog die nu binnen de Verenigde Naties is begonnen ook binnen onze eigen samenleving voort te zetten.

Professor Dr. Jan Wouters
Voorzitter
Vereniging voor de Verenigde Naties

“Tenslotte dient er dringend te worden gewerkt aan het creëren van wegen en middelen voor legitieme immigratie. Alleen zo kan de druk van de mensenhandel en mensensmokkel enigszins worden verlicht. De veranderingen in de demografische opbouw van de samenleving, de vergrijzing van de bevolking in de Westerse landen dwingen ons onder ogen te zien dat wij grotere aantallen migranten-werknemers nodig hebben. Het beste bewijs daarvoor is dat zoveel illegale migranten nu reeds in het zwart werk vinden: er is blijkbaar een grote markt voor bepaalde werkkrachten. Op de duur zal dit de enige strategie zijn die werkelijk leidt naar een oplossing”
(Brunson McKinley, Directeur-generaal, Internationale Organisatie voor Migratie).

Inleiding

Demografische en economische verschillen in de wereld hebben door de eeuwen heen migratiestromen op gang gebracht. Maar die verschillen zijn nog nooit zo groot geweest als nu.

In de armere landen is ook vaak sprake van grove mensenrechtenschendingen, van discriminatie en gender-ongelijkheid.

Daarbij komt het verschijnsel van de mondialisering met sterk ontwikkelde communicatiemogelijkheden en betrekkelijk goedkoop vervoer.

Dit alles heeft geleid tot nooit geziene migratiestromen: over de hele wereld zijn nu zo'n 200 miljoen mensen op weg, vaak in dramatische omstandigheden. De economische en sociale gevolgen zijn ingrijpend. Voor de landen van herkomst betekent het vertrek van wat vaak de meest ondernemende en bestgeschoolde inwoners zijn een belangrijke economische en sociale verliespost, terwijl de aanwezigheid van zoveel 'vreemdelingen' in de immigratie-landen sociale spanningen creëert in alle lagen van de bevolking.

Het leek dan ook een vanzelfsprekende opdracht voor de *Verenigde Naties* om daar een wereldwijde discussie over te openen. Dat bleek lange tijd haast onmogelijk, tot in september 2006 in New York een eerste 'dialoog op hoog niveau' werd gehouden tussen een groot aantal lidstaten van de VN. Die dialoog wordt nu verdergezet in een *wereldforum*, waarvan de eerste bijeenkomst plaats had in *Brussel, in juli 2007*, op uitnodiging van de Belgische Regering.

In zijn woorden van welkom tot de delegaties sprak premier Guy Verhofstadt over het belang van deze bijeenkomst, over de problemen rond migratie en over het Belgische engagement terzake:

“Migratie is natuurlijk niet nieuw. De hele geschiedenis van de mensheid is er een van migraties op grote schaal. Mensen zijn altijd op zoek geweest naar de beste plaatsen om te leven, naar het meest vruchtbare land.

Maar het zou té gemakkelijk zijn om migratie af te doen als een natuurlijk fenomeen. Als iets waar we niets aan kunnen doen. ... Een dergelijke houding zou betekenen dat we onze verantwoordelijkheid ontlopen. Het zou ook betekenen dat we miljarden mensen hun toekomst ontnemen.

Laten we de situatie eens nader bekijken.

In het Westen leeft 14% van de wereldbevolking, die 73% van het wereldinkomen geniet. Het is dan ook niet meer dan normaal dat mensen naar hier willen komen om hun geluk te beproeven. En het is ook normaal dat ze dat blijven doen. Er is geen muur die deze mensen kan buiten houden, en toch bouwen we muren rond het Westen.

We trachten de vloed van migranten, van illegale migranten, tegen te houden met patrouilles in vliegtuigen, boten en schepen. We trekken metershoge hekken en versperringen op rond de Spaanse enclaves in Marokko. Overal langs de wegen naar het Westen worden nieuwe grenscontrolesystemen geïnstalleerd: het Schengen informatiesysteem in Europa; de 24 uur op 24 uur controle van de 3000 km lange noordgrens van Australië; de versterking van de 1100 km hekken langs de grens tussen de VS en Mexico.

Maar die houden migranten niet tegen. En dat doet ons restrictieve asielbeleid ook niet. Want als er geen officiële weg bestaat, floreert misdadige mensenhandel als nooit tevoren. Mensen sterven in containers. Mensen verdrinken op zee.

En diegenen die tenslotte hun bestemming bereiken verdwijnen in de illegaliteit. Er zijn nu in Europa zo'n zeven miljoen illegale migranten en 12 miljoen in de VS.

Europa en de VS geven meer geld uit aan de controle op migratie dan aan ontwikkelingssamenwerking met de landen van herkomst. Maar laat ons eerlijk zijn: dit werkt niet. Erger nog: het is egoïstisch en zelfs onmenselijk. We moet migratie niet zien als een gevaar, maar als een symptoom. Een symptoom van de uitzichtloze situatie waaruit mensen proberen te ontsnappen.

* *

*

Ik ben er dus trots op dat dit wereldforum hier in Brussel plaats heeft.

Het is de bedoeling dat we komen tot een uitwisseling van kennis, methodes, doelstellingen en oplossingen.

Dit Forum is het begin van een proces, niet een eenmalige gebeurtenis.

Want onze plicht en verantwoordelijkheid is nog altijd dezelfde als die in 1945 werd verwoord in het VN-Handvest: 'Wij, de volken van de Verenigde Naties, zijn vastbesloten ... sociale vooruitgang en hogere levensstandaarden in grotere vrijheid te bevorderen'."

In de volgende bladzijden willen we de verschillende kanten van migratie nader bekijken. We zoeken naar een antwoord op de vele vragen. We gaan proberen om misverstanden uit de weg te ruimen.

I. Is migratie typisch een verschijnsel van deze tijd?

□ *Neen, massale migraties blijken even oud te zijn als de mensheid*

Zo wordt algemeen aanvaard dat de *mensensoort is ontstaan in het oosten van Afrika*. Van daaruit zijn blijkbaar migraties op gang gekomen naar de andere continenten.

Bij gebrek aan schriftelijke bronnen beschikken we in verband met die gebeurtenissen slechts over vage maar toch onmiskenbare gegevens.

Al veel beter zijn we ingelicht over de vloedgolf van migraties die bekend staan als de *Indo-Germaanse of Indo-Europese volksverhuizingen*, die van start gingen omstreeks 2000 v. C. en die zo'n vier eeuwen hebben geduurd. Uit Noordoost Europa en de binnenlanden van West-Azië emigreerden talrijke volksstammen in westelijke richting, op zoek naar betere levensomstandigheden. Zij droegen bij tot een nieuwe etnische samenstelling van Europa: 'Indogermanen' en 'Indo-Europeanen' zijn verzamelnamen die door geleerden werden bedacht op grond van een bepaalde, hoewel soms vage, taalovereenkomst tussen de verschillende groepen. Het is waar dat alle volken van Europa, met uitzondering van de Basken en de Fins-Oegrische volken, een Indogermaanse taal spreken: Keltisch, Germaans, Baltisch, Slavisch (op hun beurt verzamelnamen).

De *Germaanse volksverhuizingen* mogen niet worden verward met de trek van de Indo-Europeanen, waarover we het zojuist hadden.

Deze keer betrof het een groot aantal volksstammen, waartussen wel degelijk een bepaalde taalverwantschap bestond en die zich waren gaan vestigen in Scandinavië, de Noordepse laagvlakte, en de noordkant van de Zwarte Zee. De sterke Rijn-Donaugrens hield hen voorlopig op afstand van het Ro-

meinse Rijk. Maar kleinere groepen slaagden erin om op vreedzame wijze in door de Romeinen gecontroleerd grondgebied te infiltreren en er bondgenoten te worden. Maar vanaf de 4de eeuw ontketenden de Germaanse volkstammen een echte stormloop die het westelijk deel van het Romeinse Rijk fataal werd en een nieuw uitzicht gaf aan de kaart van Europa.

Wat had die drang naar het Westen bij de Germanen uitgelokt? Alvast de stijging van het bevolkingsaantal en de behoefte aan vruchtbare gronden. Alvast ook de paniek die na 375 werd veroorzaakt door het oprukken van de Mongoolse stam van de Hunnen. De aantrekkingskracht van het goed georganiseerde Romeinse Rijk heeft beslist meegespeeld, en ook een lust naar avontuur en oorlogvoering.

Behalve inzicht in de oorzaken van een grootscheepse migratie leren we uit dit gebeuren nog iets anders dat erg belangrijk is. Het Romeinse Rijk was ten tijde van de Germaanse volksverhuizingen weliswaar in verval maar het was in West- en Zuid-Europa, Noord-Afrika en het Nabije Oosten nog steeds een kolossale macht. Die heeft de migraties van in theorie veel minder sterke volken niet alleen niet kunnen verhinderen maar is er zelfs, wat haar westelijk deel betreft, aan ten onder gegaan. Met andere woorden: militaire en politieke suprematie zijn geen waarborg om migraties te neutraliseren.

De *ontdekkingsreizen en de daaropvolgende kolonisatie* leidden tot een vloedgolf van migraties vanuit Europa. Wat die hebben teweeggebracht voor de inheemse bevolkingen is genoegzaam bekend. Feit is dat de wereldkaart, met de grote koloniale rijken, er vanaf de zestiende eeuw heel anders uit ging zien. En dat die koloniën ook op grote schaal nieuwe mogelijkheden boden voor mensen die op zoek waren naar een beter leven.

De 19de eeuw werd een eeuw van migratie op grote schaal. De toename van de bevolking, de industrialisatie met haar nasleep van werkloosheid, onmenselijke arbeidsvoorwaarden en hongerlonen, de mechanisering van de landbouw, zetten duizenden aan tot emigratie vanuit zowat alle Europese landen. De nieuwe stoomschepen maakten een grootschalige emigratie ook praktisch mogelijk: zo werd Antwerpen een belangrijk vertrekpunt voor de overtocht naar de Verenigde Staten en, in mindere mate, naar Canada, Australië, Zuid-Afrika ...

Deze landen, nog niet dicht bevolkt en in volle expansie, konden die Europese nieuwkomers goed gebruiken.

Overigens was er niet alleen een belangrijke migratiestroom vanuit Europa, maar ook vanuit China en Japan. Een van de gevolgen van de massale immigratie was dat men er bijvoorbeeld in de Verenigde Staten van overheidswege toe verplicht werd zich te bekommeren om het migratieverschijnsel en *aangepaste maatregelen* te treffen; tot dan toe bestond er op nationaal vlak

geen enkele reglementering. Zo werd eind 19de en begin 20ste eeuw de inwijking van respectievelijk Chinezen en Japanners niet langer geduld. Nadien volgden wetgevingen voor andere nationaliteiten: contingentering, gezondheidscontroles, vereiste van een arbeidscontract ...

In de *20ste eeuw hadden er ook binnen Europa*, uit economische noodzaak, migratiestromen plaats. Denken we maar aan de vele Italianen, Polen, Tsjechen die zich in de jaren 1920 en 1930 in ons land zijn komen vestigen om er in de mijnen en de zware industrie te werken. Opnieuw uit economische noodzaak werd in de Westerse landen na de Tweede Wereldoorlog een beroep gedaan op gastarbeiders, door middel van een aantal internationale overeenkomsten tussen gastland en land van herkomst.

En tegenwoordig, op het *einde van de 20ste, begin 21ste eeuw* oefenen de rijke Westerse landen een nooit geziene aantrekkingskracht uit op de miljoenen hongerigen, armen, werklozen, uit Latijns Amerika, Afrika, Azië, Oost Europa, die met veel moed hun thuisland verlaten om op zoek te gaan naar een beter leven.

Het migratieverschijnsel is een van de grote problemen geworden waarmee staten en de interstatelijke betrekkingen nu worden geconfronteerd.

Van 1960 tot 2005 is het aantal migraties in de wereld toegenomen van circa 75 miljoen tot *circa 200 miljoen* personen, wat overeenstemt met zo'n 3% van de wereldbevolking. Die percentages liggen veel hoger voor de gebieden die het meest aantrekkelijk blijken: 7% voor Europa, 12% voor Noord-Amerika en 17% voor Oceanië.

Migraties zijn wel degelijk van alle tijden en zeker ook van onze eigen tijd. Toch moeten we ons de vraag stellen of de 'oude' migraties nog een voorbeeld kunnen zijn en een wegwijzer kunnen worden voor onze migratieproblemen. Of de ervaringen met de traditionele migrantenpopulaties in Amerika of Canada of Australië nog wel van betekenis zijn voor onze samenleving.

Of migratie niet ten gronde toch een probleem is van onze tijd.

In ieder geval is het een internationaal verschijnsel dat smeekt om een internationale dialoog.

Misschien een opdracht voor de Verenigde Naties?

Een paar definities

Intussen hebben we al enkele begrippen ter sprake gebracht die met migratie te maken hebben:

'Migratie' wordt door de Verenigde Naties gedefinieerd als: "een beweging van uit een van de bijna 200 natiestaten die de wereld telt naar een andere natiestaat, voor een periode van 12 maanden of meer, ongeacht het doel van die verplaat-

sing, buiten het geboorteland of het land waarvan men staatsburger is, en ongeacht de wettelijke status in dat nieuwe land”.

‘Emigratie’ is het vertrek van een persoon, de migrant, uit zijn eigen land, op zoek naar betere levensomstandigheden.

‘Immigratie’ is het binnenkomen, als migrant, in een ander land.

‘Deportatie’ is het met geweld overbrengen van een bevolkingsgroep naar een ander gebied. Soms gaat het om een strafoord, een bannelingenplaats waar deze wordt geïsoleerd, onderdrukt, streng onder toezicht gesteld en aan straffen onderworpen.

‘Diaspora’ is een Grieks woord en beduidt ‘verspreiding, verstrooiing’. Het duidde oorspronkelijk op het Joodse volk dat gedwongen werd zijn thuisland te verlaten en uit te zwermen ‘naar de vier windstreken’. Tegenwoordig wordt het algemeen gebruikt voor groepen migranten die verblijven in andere landen dan waar ze werden geboren.

Een **‘usurpator’** of veroveraar, is een persoon of een groep (een staat, een leger, een bevolkingsgroep) die zich (vaak onrechtmatig) meester maakt van mensen en van hun bezittingen: hun woonplaats, hun eigendommen, hun eigen maatschappelijke organisatie.

‘Re-migratie’ is de terugkeer naar het land van herkomst.

‘Contingentering’ is het vaststellen van het aantal toegelaten immigranten uit de diverse landen. Daarbij worden soms bepaalde eisen gesteld zoals geschiktheid, het hebben van een job, het spreken van de taal, het aanpassen.

‘Mensenhandel’ is een misdaad waarbij slachtoffers worden overgebracht van een arme naar een rijkere omgeving (niet noodzakelijk naar een ander land) waar ze tegen hun wil en onder dwang worden tewerkgesteld en uitgebuit.

❑ *De oorzaken van migraties*

Aan het oude verschijnsel van migratie lagen traditioneel vooral demografische en economische verschillen ten gronde.

Die demografische en economische verschillen, nog versterkt door de plattelandsvlucht in de ontwikkelingslanden, zullen migratie om economische redenen in de 21ste eeuw nog versterken.

Een ander verschil dat internationale migratie zou kunnen aanmoedigen, heeft te maken met veiligheid. Toen in de jaren '90 een einde kwam aan wereldwijde conflicten, zoals de strijd tussen kapitalisme en communisme, ontstonden in vele gebieden lokale conflicten die leidden tot separatistische bewegingen, nieuwe naties en nieuwe migratiestromen, nu ook binnen bepaalde regio's.

Tenslotte wijst de VN-Hoge Commissaris voor de Mensenrechten, Louise Arbour, er op dat mensenrechtenschendingen, discriminatie, ongelijke kansen, aan de bron liggen van veel migraties, tegenwoordig ook vooral van vrouwen.

Gewoonlijk maken we een onderscheid tussen ‘push-factoren’ en ‘pull-factoren’.

Push-factoren zijn de omstandigheden in het thuisland (droogtes, honger, armoede, ongelijkheid, discriminatie, schendingen van de mensenrechten) die personen ertoe aanzetten hun geluk elders te gaan beproeven.

Pull-factoren zijn dan weer het uitzicht op mogelijkheden voor een beter leven, op werk, een hogere levensstandaard, emancipatie en gelijkheid, in een ander land.

De oorzaken van migraties

De ‘push-factoren’:

- Armoede en het verlangen naar een beter leven vormen het klimaat waarin het fenomeen migratie tot stand komt. Gebrek aan werk en opleiding, vooral in de dorpen en de rurale gebieden van de Derde Wereld, creëren een reservoir van kwetsbare potentiële werknemers. Beloften van hogere lonen en betere arbeidsvoorwaarden lokken echter ook hoger opgeleiden.
- Armere landen worden overspoeld met beelden vanuit en van rijkere landen en van de welvaart daar. Opmerkelijk is dat het dan voornamelijk gaat over materiële welvaart.
- De meeste gezinnen hebben geen idee van de gevaren en de risico’s. ‘Successtories’ over gelukte migraties, geldstromen die uit het buitenland terugvloeien naar de familie of het dorp, hebben veel invloed. De verhalen over mislukte migratie en eventuele ‘horror-stories’ daarentegen vinden hun weg niet of nauwelijks naar de betrokkenen.
- Een niet te onderschatten factor is ook het economisch belang van emigratie voor de economie van een bepaald land. Voor sommige landen is de export van arbeidskrachten een absolute noodzaak: hun eigen arbeidsmarkt is veel te klein, en de terugvloeiende financiële middelen van de emigranten zijn voor de nationale economie van levensbelang.

De ‘pull-factoren’:

- Op de eerste plaats is er de wereldwijde vraag naar goedkope arbeidskrachten; zowel in de formele als in de niet-formele (zwarte) arbeidsmarkt is die vraag naar informele, goedkope, en overal inzetbare arbeidskrachten zeer groot.
- In vele landen hebben economische ontwikkelingsmodellen, gekoppeld aan een onevenwicht tussen het aanbod en de vraag naar mobiele werkkraften voor lagergeschoolde jobs en voor werk in de dienstensector, ervoor gezorgd dat de vraag enorm is toegenomen.
- Daarnaast hebben tegenwoordig veel Westerse landen een stijgende behoefte aan hooggeschoolde migranten. Daarbij gaat het vaak om personeel in de gezondheidszorg, of in de informatica-sector.

❑ ‘Gedwongen’ migraties

De *oude geschiedenis van het Joodse volk* openbaart migraties van een andere aard, namelijk uitgevoerd onder politiek-militaire dwang, en van buiten uit. In 598 v.C. bezetten de troepen van het Nieuw-Babylonische Rijk Jeruzalem, dat door hen in 587 v.C. werd verwoest. Een groot deel van de Joodse bevolking werd onderworpen aan deportatie naar Babylon en kon pas in 538 v.C., nadat Babylonië door de Perzen was veroverd, terugkeren naar de thuishaven.

In latere tijd werd *Palestina* veroverd door de Romeinen en als een provincie ingeschakeld in hun Rijk. Verschillende opstanden braken uit tegen de usurpator maar die werden genadeloos onderdrukt. In 70 liet Titus, de zoon van keizer Vespasianus, Jeruzalem met inbegrip van de heropgebouwde tempel verwoesten, de oorlogsbuit naar Rome overbrengen en veroordeelde hij de Joodse bevolking tot de diaspora. (Op de Titusboog in het Forum Romanum worden zijn ‘heldendaden’ in herinnering gebracht). Een nieuwe opstand brak uit in 133. Na de onderdrukking werd het de Joden verboden nog in Jeruzalem te verblijven. De diaspora werden bestendig.

Waar de kolonisatie van de ‘nieuwe wereld’ vanuit Europa een voorbeeld was van grote migratiestromen, moeten we misschien even stilstaan bij de *invoering van de slavenhandel* en de officialisering van de slavernij in de maatschappelijke structuur van de koloniën in Amerika. Hier hebben we te maken met een van de gruwelijkste voorbeelden van gedwongen migratie, waaraan verschillende landen zich gedurende enkele eeuwen, en langer, hebben schuldig gemaakt

De *16de en 17de eeuwen* kenden ook op Europese bodem verplichte migraties. Zo werden de Joden uit Spanje verdreven, tenzij ze zich bekeerden tot het christendom. De strenge toepassing van de ‘plakkaten’ onder het bewind van Karel V en Filips II verplichtte de protestanten uit de Zuidelijke Nederlanden de wijk te nemen naar het Noorden. De vrede van Westfalen sloot in 1648 de Dertigjarige Oorlog en meteen het tijdperk van de godsdienstoorlogen af. Hij bepaalde onder meer dat in het Duitse Rijk, met zijn circa 300 vorstendommen, elke vorst zal beslissen welke godsdienst in zijn vorstendom mag beleden worden. Andersgelovigen moeten zich bekeren of uitwijken. De opheffing in 1685 van het ‘Edict van Nantes’ (1598), waarin godsdienstvrijheid was voorzien, liet de Franse Hugenoten geen andere keuze dan uitwijking.

We konden al vaststellen dat het migratieverschijnsel vele en onderling verscheiden vormen kan aannemen. Wat te denken van deze die in de late 18de en 19de eeuw werd bedacht door de Engelsen? Die stuurden massa’s in hun land veroordeelde lieden naar Australië waar strafkolonies waren ingericht.

Ook de 20ste en het begin van de 21ste eeuw kregen en krijgen ruim hun deel van gedwongen migraties. De *twee wereldoorlogen* hebben daar rechtstreeks mee te maken.

Om een oplossing te bedingen voor de toepassing van het nationaliteitsprincipe (één volk, één land) en voor het probleem van de minderheden werden na de Eerste Wereldoorlog honderdduizenden Grieken, Bulgaren en Turken van het ene land naar het andere getransporteerd.

De Spaanse Burgeroorlog (1936-1939), het nazi-bewind in Duitsland (1933-1945), het verwerven na de Tweede Wereldoorlog van controle door de communistische Sovjet-Unie over uitgestrekte gebiedsdelen in Centraal- en Oost Europa, joegen vele duizenden op de vlucht.

Het akkoord van Potsdam (1945) verplichtte enkele miljoenen Duitsers om bepaalde gebiedsdelen in het Oosten en Zuid-Oosten van Europa te ontruimen. Zij vonden over het algemeen een onderkomen in Duitsland zelf.

In een ander geval gaat het om miljoenen! De opdeling in 1948 van het Britse koloniale rijk in Zuid-Azië in de onafhankelijke staten India (met een meerderheid van Hindoes) en Pakistan (met een meerderheid van Moslims) veroorzaakte een van de grootste vluchtelingenstromen aller tijden. Meer dan tien miljoen mensen sloegen in de grensgebieden in beide richtingen op de vlucht. Naar schatting één miljoen overleefden de tocht niet.

En nog steeds worden we geconfronteerd met de stroom van vluchtelingen die om politieke redenen hun land hebben moeten verlaten: het vroegere Joegoslavië, Kosovo, Tsjetsjenië, Irak, Darfur ... Zij zoeken, vaak met levensgevaar, een toevlucht in veilige landen.

II. Zijn migranten vluchtelingen?

□ *Een migrant is geen vluchteling*

Hierboven maakten we al een eerste onderscheid tussen gedwongen en vrijwillige migratie: in het geval van vrijwillige migratie nemen individuele personen, of groepen van personen, de beslissing om, uit onvrede met de omstandigheden in hun land, op zoek te gaan naar wat we noemden ‘een beter leven’: naar werk, naar een betere gezondheidszorg, naar een uitweg uit de armoede, naar emancipatie ...

Maar we spraken ook over ‘gedwongen migratie’. Daarbij kwamen aan bod

- de slavenhandel;
- de deportatie van veroordeelde misdadigers vanuit Engeland;
- de plakkaten van Karel V en Filips II, waardoor de protestanten uit de Zuidelijke Nederlanden “de wijk moesten nemen” naar het Noorden;

- de Russische revolutie en later de opkomst van het Nazi-regime in Duitsland waardoor met name de joodse Duitsers “het land moesten verlaten” om te ontkomen aan discriminatie en aan de uitroeiingskampen;
- de gevolgen van de twee Wereldoorlogen, waardoor duizenden “op de vlucht sloegen”, eerst voor het oorlogsgeweld en daarna voor het totalitaire communistische regime in de Sovjet-Unie en in Oost Europa;
- de opdeling van India in India en Pakistan, die “een van de grootste vluchtelingenstromen ooit” op gang bracht.

□ *Het statuut van vluchteling*

De zorg voor mensen die tengevolge van oorlogsgeweld, revolutie, politieke bedreigingen, vervolging, hun land moeten verlaten is uit de aard der zaak een internationale bekommernis.

Die bekommernis werd voor het eerst in actie omgezet na het einde van de Eerste Wereldoorlog, toen de Volkenbond (de voorloper van onze Verenigde Naties) de beroemde Noorse ontdekkingsreiziger *Fridtjof Nansen* uitstuurde om hulp te verlenen aan de duizenden die op de vlucht waren geslagen voor het oorlogsgeweld.

Als de eerste ‘*Hoge Commissaris voor de Vluchtelingen*’ pakte Nansen de zaken heel praktisch aan: hij zorgde voor voedsel, onderdak, transport, en zelfs voor internationaal erkende identiteitspapieren (het ‘Nansen’ paspoort) voor de ontheemden, waarmee ze verder konden reizen naar veiliger oorden. Die eerste opvang blijft nog steeds een belangrijk onderdeel van de zuiver humanitaire en a-politieke taak van de Hoge Commissaris, die vanaf 1 januari 1951 (op besluit van de Algemene Vergadering) verbonden is met de Verenigde Naties, een staf heeft van meer dan 6000 medewerkers in 250 bureaus in 120 landen over de hele wereld, en zo een belangrijke rol speelt in het verzachten van de gevolgen van internationale conflicten voor individuele burgers.

Maar behalve het verstrekken van noodhulp is er de ‘bescherming’ van de vluchteling, en de zoektocht naar duurzame oplossingen. Die bescherming is neergelegd in een internationaal verdrag: de Conventie van Genève van 1951. Bescherming komt eigenlijk neer op het formeel verlenen van het *statuut van vluchteling* door het land waar hij of zij toevlucht (asiel) heeft gezocht.

Aan dat statuut zijn bepaalde gevolgen verbonden: een rechtspositie, recht op tewerkstelling, sociale voorzieningen en vooral: het recht om niet te worden teruggestuurd naar het land van herkomst (het principe van *non-refoulement*).

In de praktijk is het dus zo dat wanneer een vluchteling een land binnen-

komt, hij een aanvraag moet doen om te worden erkend als vluchteling. We noemen dat een *asielaanvraag*. Een nationale autoriteit (in België is dat het Commissariaat-Generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen) dient uit te maken of hij of zij voldoet aan de vereisten van artikel I van de Conventie van Genève.

Tijdens dat onderzoek heeft een vluchteling recht op een menswaardige en respectvolle behandeling en dient het beginsel van *non-refoulement* te worden gerespecteerd: geen terugsturen dus naar het land van herkomst. Maar de uiteindelijke beslissing over de erkenning als vluchteling hangt wel af van de staat in kwestie.

Het is daarbij duidelijk dat het ene land al een grootmoediger asielbeleid voert dan het andere ...

Wie is een vluchteling?

De voorwaarden om als vluchteling te worden erkend, de rechten van een vluchteling, en de garanties voor zijn behandeling, zijn neergelegd in een internationaal verdrag, de *Conventie betreffende de Status van Vluchtelingen*, Genève, 1951. Het verdrag werd inmiddels geratificeerd door 146 staten; dat wil zeggen dat er een echt internationaal regime bestaat voor de opvang van vluchtelingen, waaraan alle verdragspartijen zich dienen te houden.

Artikel 1 van de Conventie geeft aan, aan welke voorwaarden voldaan moet zijn voor de erkenning als vluchteling en geeft een definitie: *een vluchteling is iemand die zich buiten zijn of haar voormalige vaderland bevindt als gevolg van een gegronde vrees voor vervolging op grond van ras, religie, nationaliteit, lidmaatschap van een bepaalde sociale groep of politieke overtuiging, en die, uit vrees voor vervolging, niet in staat of bereid is zich te beroepen op de bescherming van dat land of ernaar terug te keren.*

Ook het principe van *non-refoulement* werd duidelijk vastgelegd.

❑ *Naar een Europees asielbeleid*

In West Europa hebben er twee ontwikkelingen plaatsgehad die dit asielbeleid sterk beïnvloeden.

Omdat er tussen de lidstaten van de Europese Unie een *vrij verkeer van personen* bestaat werd het op de duur nodig om het asielbeleid gezamenlijk te regelen. Wanneer één land aan iemand het statuut van vluchteling verleent, heeft die persoon immers de mogelijkheid om zich te vestigen in elk ander land van de Unie.

Van een asielbeleid op Europees niveau was echter lange tijd geen sprake. De lidstaten van de Europese Gemeenschap, later de Europese Unie, richtten zich in eerste instantie vooral op economische samenwerking.

In de jaren negentig van de vorige eeuw kwam hierin verandering.

Op de eerste plaats kwamen er criteria en instrumenten tot stand om vast te stellen welke lidstaat verantwoordelijk is voor de behandeling van een asielverzoek dat door een onderdaan van een derde land wordt ingediend in één van de lidstaten.

Verder kwamen er minimumnormen tot stand

- voor de erkenning van onderdanen van derde landen als vluchteling,
- voor de procedures in de lidstaten voor de toekenning of intrekking van de vluchtelingenstatus,
- en voor het verlenen van tijdelijke bescherming aan ontheemden uit derde landen die niet naar hun land van oorsprong kunnen terugkeren en voor personen die op een of andere manier internationale bescherming nodig hebben.

‘Minimumnormen’ verzekeren alvast een minimale gezamenlijke aanpak, maar dat neemt niet weg dat elke lidstaat nog altijd een eigen asielbeleid kan uitstippelen. Er was nog geen sprake van een geharmoniseerd Europees asielbeleid.

Daarmee werd een begin gemaakt in Tampere (Finland) in oktober 1999, en er werd jaren aan gewerkt. In juni 2007 werd door de Europese Commissie een *‘Groenboek over de Toekomst van het Gemeenschappelijk Europees Asielstelselsysteem’* voorgesteld.

Daarin wordt gesproken over het streven naar “één enkele beschermingsruimte voor vreemdelingen”. Na de eerste fase van het opleggen van minimale normen wordt er nu gewerkt aan een tweede fase die moet leiden tot een hogere gemeenschappelijke beschermingsnorm, gelijke bescherming in de hele EU en meer solidariteit (verdeling van de lasten) tussen de lidstaten. Het Centrum voor Gelijke Kansen en Racismebestrijding, dat deze zaken op de voet volgt, ziet in dit Groenboek alvast een positieve ontwikkeling.

❑ *De Europese immigratiestop van 1974*

Daarbij komt echter dat er in de Europese Unie vanaf de jaren zeventig van de vorige eeuw een immigratiestop van kracht is, die de ‘normale’ economische migratie tegenhoudt. *Praktisch de enige mogelijkheid voor migratie naar Europa is dus de weg van de asielprocedure.*

Er is dan ook een urgent probleem ontstaan van migranten die een beroep doen op de asielprocedure en zo aanspraak trachten te maken op bepaalde vormen van erkenning en bescherming in het gastland.

Het is duidelijk dat dit *oneigenlijk gebruik van de asielprocedure* in de eerste plaats gaat ten koste van de ‘echte’ vluchtelingen, die nu ook een steeds strengere procedure moeten doorlopen, in gesloten instellingen worden vastgehouden, geen arbeidsvergunning krijgen, het risico lopen uit het land te worden gezet ...

Wat nu dringend nodig is, is een meer systematische benadering, waarbij de links tussen migratiestromen en economische, sociale, politieke, commerciële, werkgelegenheids-, gezondheids- en culturele aspecten enerzijds, en de opvang van politieke vluchtelingen anderzijds, de nodige aandacht krijgen. Het buitenlands beleid en het beleid inzake ontwikkelingssamenwerking dienen daarop te worden afgestemd.

Dit is nu een van de grote uitdagingen geworden: regeringen dienen zich geloofwaardig en vastberaden op te stellen in de strijd tegen illegale migratie, maar ook nieuwe wegen aan te bieden voor een wettige toegang tot hun grondgebied. Alleen zo kan illegale migratie worden ontmoedigd en kan worden gewerkt aan een terugkeer naar een zuiver asielsstelsel.

Intussen zijn er zeer onlangs door de Europese Commissaris Franco Frattini voorstellen gedaan voor een 'EU Blauwe Arbeidskaart' (naar het voorbeeld van de Amerikaanse 'Green Card') voor hooggeschoolde migranten.

De instellingen van de Europese Unie

Bij het *besluitvormingsproces* van de EU zijn in het algemeen drie belangrijke Instellingen betrokken.

- Het **Europees Parlement (EP)**, dat de EU-burgers vertegenwoordigt en dat sinds 1979 om de vijf jaar rechtstreeks door hen wordt verkozen.

Het Parlement telt nu 785 leden (België beschikt over 22 zetels). Het beslist samen met de Raad over de Europese wetgeving, oefent een democratische controle uit over de andere EU-instellingen, en stelt samen met de Raad de begroting vast.

Het Parlement vergadert in Brussel, in Luxemburg en in Straatsburg.

- De **Raad van de Europese Unie**, die de individuele lidstaten vertegenwoordigt.

De Raad, het belangrijkste besluitvormingsorgaan, bestaat uit 27 leden, één Minister uit iedere lidstaat. Hij vergadert gewoonlijk op het niveau van de Ministers van Buitenlandse Zaken (de *Raad Algemene Zaken en Externe Betrekkingen*) maar als economische en financiële zaken op de agenda staan zijn dat bijvoorbeeld de Ministers van Financiën (Ecofin) of voor milieu de Ministers van Milieu (de *Milieuraad*). Zo kan de Raad in negen verschillende samenstellingen vergaderen.

Elke EU-lidstaat beschikt in Brussel over een permanent team ('vertegenwoordiging') dat hem vertegenwoordigt en zijn nationale belangen op Europees niveau verdedigt. Aan het hoofd van elke vertegenwoordiging staat de ambassadeur van het betrokken land bij de EU.

Deze ambassadeurs ('permanente vertegenwoordigers') vergaderen wekelijks in het kader van het *Comité van permanente vertegenwoordigers* (COREPER). Dit comité is belast met de voorbereiding van de werkzaamheden van de Raad.

De Raad wordt bijgestaan door een *Secretariaat-Generaal*.

Minstens twee keer per jaar komen de staatshoofden en regeringsleiders van de lidstaten van de EU en de Europese Commissie samen op een 'Europese Top'. In 1974 werden deze informele bijeenkomsten geofficialiseerd en werd de *Europese Raad* ingesteld (maar is dus niet een van de oorspronkelijke 'instellingen' van de Unie).

De Europese Raad geeft in aanzienlijke mate richting aan het algemeen beleid. Hij legt de algemene beleidslijnen vast en geeft de nodige impulsen aan de ontwikkeling van de EU.

Zo'n Europese Top krijgt overigens tegenwoordig uitgebreide mediabelangstelling!

- De **Europese Commissie** behartigt de belangen van de Unie als geheel.

De Commissie is onafhankelijk van de nationale regeringen. Het is haar taak de belangen van de EU als geheel te vertegenwoordigen en te behartigen. Zij doet voorstellen voor nieuwe Europese wetgeving en dient deze in bij het Europees Parlement en de Raad.

Daarnaast is de Commissie ook het uitvoerende orgaan van de EU en dus verantwoordelijk voor de uitvoering van de beslissingen van het Parlement en de Raad. Dit betekent dat de Commissie zich met het dagelijks beheer van de Europese Unie bezighoudt: de tenuitvoerlegging van het EU-beleid en de besteding van EU-middelen.

Het woord 'Commissie' wordt in twee betekenissen gebruikt. Enerzijds verwijst het naar het college van 27 mannen en vrouwen – een uit elk EU-land – die zijn aangesteld om de instelling te leiden en om beslissingen te nemen. Anderzijds verwijst het woord 'Commissie' naar de instelling zelf en het personeel ervan.

Informeel staan de leden van de Commissie bekend als 'commissarissen' (voor België is dat nu Louis Michel, verantwoordelijk voor ontwikkelingssamenwerking). Zij hebben allen eerder politieke functies bekleed in hun land van herkomst en velen onder hen zijn minister geweest, maar als Commissielid moeten zij handelen in het belang van de Unie als geheel en mogen ze geen instructies van de nationale regeringen aanvaarden.

Om de vijf jaar wordt een nieuwe Commissie benoemd binnen de zes maanden die op de verkiezing van het Europees Parlement volgen.

Deze institutionele driehoek brengt de beleidsmaatregelen en de wetgeving voort die in de hele EU van toepassing zijn. Het is in beginsel de Commissie die nieuwe wetgeving voorbereidt en voorstelt, maar het zijn het Parlement en de Raad die deze aannemen.

Nog twee andere EU-instellingen spelen een belangrijke rol:

- het *Hof van Justitie* zorgt ervoor dat de Europese wetgeving wordt nageleefd. Het bestaat uit één rechter per lidstaat en zetelt in Luxemburg;
- de *Rekenkamer* controleert de financiering van de activiteiten van de Unie. Ook de Rekenkamer bestaat uit 27 leden en zetelt eveneens in Luxemburg.

III. Hebben migranten dan geen rechten?

❑ *Een zaak van mensenrechten*

De discussie over de positie en de *rechten van economische migranten* heeft een wel heel bijzondere betekenis gekregen in de wereld van vandaag. Het gaat hier om mensen die afkomstig zijn uit ontwikkelingslanden en uit de landen van Centraal -en Oost Europa, maar ook om onze eigen samenleving, in de Westerse industrielanden. De aanwezigheid van deze ‘vreemdelingen’ leidt tot bezorgdheid en ja, angst, bij velen om ons heen. De overheid, politieke partijen, en ‘het middenveld’ bezinnen zich over te nemen maatregelen; er wordt gesproken over uitwijzing en deportatie. Hoever mag een land daarin gaan? Moeten migranten niet worden beschermd?

Het is een probleem, dat op zijn minst een jaarlijkse bezinningsdag verdient. Die dag is nu al bijna traditioneel: 18 december, de ‘Dag van de Migrant’.

❑ *Een verdrag over de rechten van migranten*

Op 18 december 1990 werd namelijk door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties het *Verdrag inzake de Mensenrechten van Migrerende Werknemers en van de Leden van hun Gezin* aangenomen; 18 december blijft sindsdien dan ook dé dag waarop wij een inventaris maken van de vorderingen die gemaakt zijn.

Met de 20ste ratificatie van het Verdrag door Timor Leste, op 10 december 2002 (de ‘Dag van de Mensenrechten’) was aan de voorwaarden voldaan voor de inwerkingtreding: het Verdrag werd op 1 april 2003 van kracht.

Gaf dit reden tot tevredenheid, was het aanleiding tot felicitaties? De toenmalige Speciale Rapporteur van de Verenigde Naties voor de Mensenrechten van Migrerende Werknemers noemde het “een groot succes voor al diegenen die gedurende jaren de spreekbuis waren voor het lijden van migranten, en die hebben gewerkt om een internationaal juridisch kader voor de bescherming van de rechten van migranten tot stand te brengen.” Het was ook een waardevolle aanvulling van het indrukwekkende mensenrechteninstrumentarium dat in de loop der jaren in de Verenigde Naties al tot stand kwam.

Het Verdrag is namelijk een alomvattend Verdrag. Het bestrijkt de hele scala van de mensenrechten: burgerrechten en politieke rechten, economische, sociale en culturele rechten ... Voor mannen, vrouwen en kinderen.

Het bestrijkt ook alle stadia van het migratieproces en geeft bescherming in de staten van oorsprong, in de transitstaten, en in de staten van bestemming.

En het is een belangrijk instrument in het voorkomen en uitbannen van schendingen van mensenrechten, van exploitatie, van mensenhandel, van mensensmokkel ...

Maar toch ... Toch past het misschien om hierbij enkele bedenkingen te maken.

Op de eerste plaats: het Verdrag werd tot op vandaag (november 2007) slechts door 37 staten (van de 192 VN-lidstaten!) geratificeerd. Op zichzelf is dat al geen mooi resultaat.

Op de tweede plaats: die 37 zijn zonder uitzondering zogenaamde ‘push-staten’, staten die migranten uitzenden; van de instemming en steun van ontvangende landen: geen spoor!

❑ *Alle mensenrechtenverdragen zijn van toepassing op migranten*

Toch wil dat niet zeggen dat er voor de ontvangende landen geen enkele verplichting bestaat ten opzichte van migranten. Daar is immers het internationale en regionale mensenrechteninstrumentarium van toepassing. Iedereen die zich op het grondgebied van een staat bevindt heeft recht op een gelijke bescherming van zijn fundamentele rechten zoals die zijn neergelegd in de twee VN ‘Pacten’, over *Burgerrechten en politieke rechten* en over *Economische en sociale rechten*, in het *Verdrag inzake de Uitbanning van alle Vormen van Rassendiscriminatie*, het *Verdrag inzake de Uitbanning van alle Vormen van Discriminatie van de Vrouw*, het *Verdrag over de Rechten van het Kind* ...

Daarover kan geen twijfel bestaan.

Het VN-mensenrechteninstrumentarium

In de loop van de 62-jarige geschiedenis van de VN is er heel veel werk verricht op het gebied van de bescherming van de mensenrechten.

Er kwamen een tiental *verdragen* tot stand, die door een overgrote meerderheid van de Lidstaten formeel werden onderschreven.

Bijna vanzelfsprekend heeft zich dat echter ook vertaald in een steeds groeiend aantal commissies, comités, raden, allerhande ...

Even een kort overzicht.

Het Handvest van de VN voorziet in de oprichting van een *Commissie voor de Rechten van de Mens*, een commissie van de Economische en Sociale Raad, ECOSOC.

Het voornaamste werk van de Commissie bestond aanvankelijk in het opstellen van een reeks internationale verdragen. Pas later kwam daarbij een eigen beleid: er werden *Werkgroepen* ingesteld en *Bijzondere Rapporteurs* benoemd om bepaalde schendingen te onderzoeken. Ook werd ieder jaar de toestand in bepaalde landen kritisch besproken.

In 2006 werd de Commissie vervangen door een *Mensenrechtenraad*.

In 1947 werd een *Sub-Commissie voor de Bevordering en Bescherming van de Rechten van de Mens* opgericht ter ondersteuning van het werk van de Commissie.

Bij de verschillende mensenrechtenverdragen werd ook telkens een Comité opgericht om de naleving van de verdragsbepalingen in het oog te houden. Zo zijn er:

- het *Comité voor de Rechten van de Mens*;
- het *Comité voor Economische, Sociale en Culturele Rechten*;
- het *Comité voor de Uitbanning van Discriminatie van de Vrouw*;
- het *Comité voor de Rechten van het Kind*;
- het *Comité voor de Uitbanning van Rassendiscriminatie*;
- het *Comité tegen Foltering*.

Er is een steeds groeiende vraag naar een bundeling van de Comités.

Binnen het VN-Secretariaat is een speciale afdeling belast met de dienstverlening aan al deze organen. Sinds de Wereldconferentie over de Rechten van de Mens (1993) staat die onder de leiding van de *Hoge Commissaris voor de Rechten van de Mens*, nu Louise Arbour, en draagt de naam *Office of the High Commissioner for Human Rights, of OHCHR*.

Traditioneel zijn er *tussenpersonen* betrokken bij het migratieproces. Het is immers vaak niet eenvoudig om aan de nodige informatie, documenten, een paspoort, een inreisvisum, tickets, te geraken. Handige jongens kennen de weg, en verzorgen dit soort zaken, tegen een flinke betaling uiteraard.

Nog belangrijker wordt de rol van deze tussenpersonen als het gaat om illegale migratie. Mensen betalen enorme bedragen voor vervalste papieren, voor vervoer in wankelende boten, of in luchtdicht afgesloten containers op vrachtwagens. Eenmaal in het land van bestemming worden ze, in het gunstigste geval, door de *mensensmokkelaars* aan hun lot overgelaten.

Maar in andere gevallen worden ze gedwongen tewerkgesteld om gedurende een bepaalde periode voor de tussenpersoon te werken. Deze *mensenhandelaars* zijn in de armere landen actief bezig om mensen te ronselen voor tewerkstelling in het rijke Westen. Eenmaal daar worden die gedwongen tot bepaald werk, in vaak mensonterende omstandigheden, in de illegaliteit. Intussen betalen ze hun ‘overtocht’: gewoonlijk van 25 tot 100% van wat ze tijdens het eerste jaar verdienen.

Anderen, vaak jonge vrouwen die als prostituee worden verhandeld, raken nooit meer weg uit dit soort uitzichtloze situaties.

❑ *Mensenhandel en mensensmokkel: een kwestie van bestrijding, controle en bestraffing*

Deze ‘handel’ in mensen en het ‘smokkelen’ van mensen blijkt dus een uitermate lucratieve bezigheid.

Steeds meer werden dan ook de banden duidelijk met de internationale geor-

ganiseerde misdaad. In dat verband werden initiatieven genomen om te komen tot een effectieve bestrijding door een verbeterde internationale, vooral *strafrechtelijke samenwerking*. De discussies vonden in eerste instantie dan ook plaats in de *VN-Commissie voor Misdaadpreventie en Strafrechtspraak*, met de medewerking van het VN-Centrum voor Internationale Misdaadpreventie. Zo kwam, na jaren van voorbereidende besprekingen, tot stand het *Verdrag van de Verenigde Naties tegen de Transnationale Georganiseerde Misdaad*.

De tekst werd door de Algemene Vergadering van de VN goedgekeurd en aangenomen op 15 november 2000.

De verdragsluitende partijen verbinden zich tot het strafbaar stellen van illegale activiteiten van georganiseerde misdadige bendes en van witwassen van geld, tot het beschermen van eventuele getuigen en tot een nauwere samenwerking bij het opsporen en vervolgen van verdachten. Ook werd besloten, een reeks bijkomende protocollen op te stellen met het oog op de bestrijding van specifieke vormen van georganiseerde misdaad.

Zo kwamen al tot stand:

- *Het Protocol voor de Preventie, de Bestrijding en de Bestrafing van Mensenhandel, vooral de Handel in Vrouwen en Kinderen*

Dit Protocol vertrekt van het gegeven dat mensenhandel in steeds toenemende mate verbonden is met de internationale georganiseerde misdaad. De strafbaarstelling van mensenhandel en alles wat daarmee verband houdt is dan ook een eerste bekommernis.

Voor ons onderwerp is echter vooral van belang

- *Het Protocol tegen de Smokkel van Migranten over Land, over Zee en door de Lucht*

Ook hier wordt nogmaals de link gelegd met de internationale georganiseerde misdaad maar, zoals gesteld in de Preamble (de plechtige inleiding van het Verdrag), hier gaat het in de eerste plaats om problemen rond migratie en ontwikkeling en om een meer humane behandeling van migranten en respect voor hun mensenrechten.

Migratie op zoek naar betere levensomstandigheden is begrijpelijk en aanvaardbaar en heeft op zich niets te maken met misdadige praktijken.

Belangrijk is echter ook de vaststelling dat de *migrant zelf niet strafbaar is*. Artikel 5 stelt dat migranten onder dit Protocol niet strafrechtelijk vervolgd mogen worden voor het loutere feit dat ze het voorwerp zijn van mensen-smokkel.

Mensensmokkel zelf dient wel strafbaar te worden gesteld, met name: de productie, het bezit, of het verschaffen van vervalste reisdocumenten of de diefstal van reisdocumenten of identiteitspapieren.

Waar de recente internationale verdragen inzake mensenhandel dus nog altijd in de eerste plaats gericht lijken te zijn op de bestrijding van de internationale georganiseerde misdaad wordt daarnaast dus nu ook aandacht besteed aan de *opvang van slachtoffers* van mensenhandel, aan een humane opvang, en aan de *erkenning van en respect voor hun fundamentele mensenrechten*. In geval van (gedwongen) repatriëring is overleg met het land van herkomst vereist, waarbij garanties voor een behoorlijke hervestiging dienen te worden gegeven.

Dit Verdrag en zijn Protocollen werden al formeel onderschreven door 137 landen; die komen jaarlijks bijeen om de bereikte resultaten te bekijken en verdere maatregelen te bespreken. Nog weer een aantal andere landen wonen die besprekingen als waarnemer bij.

❑ **De praktijk**

Zo blijken er in de loop van jaren inderdaad al tal van internationale afspraken over migratie en over de bescherming van migranten tot stand te zijn gekomen.

De vraag is echter of en hoe die internationale (bindende!) regels in de praktijk door regeringen worden toegepast.

Dat is een vraag voor iedereen in de internationale én in de nationale samenleving. Een vraag van geven en nemen, van begrip en aanvaarding van wat op het eerste gezicht vreemd en daarom misschien moeilijk te aanvaarden

lijkt. Een vraag ook van solidariteit!

Het debat daarover is een belangrijk, een essentieel debat maar dat alleen in alle openheid kan leiden tot conclusies.

IV. Een nieuwe opdracht voor de Verenigde Naties?

□ *Migratie is een zaak voor de nationale overheden*

We hebben nu al een paar maal gezien hoe de Verenigde Naties vaak worden beschouwd als de Organisatie bij uitstek die de moderne migratiestromen zou kunnen beheersen, de negatieve gevolgen terugdringen, misbruiken aanpakken ...

Maar is dat wel zo?

In het kader van de VN kunnen inderdaad afspraken worden gemaakt en zijn ook afspraken gemaakt. Maar hangt niet alles af van de manier waarop die afspraken op nationaal niveau door de regeringen worden nageleefd?

Het verlenen van de toegang tot het grondgebied van een staat aan vreemdelingen is immers principieel en traditioneel een exclusieve *bevoegdheid van de regering van die staat*. Het staat een land altijd vrij, die toegang te weigeren. Dat is ook vanzelfsprekend, want in wezen is dat een kwestie van de binnenlandse veiligheid. Na 'nine-eleven' en de daaruit volgende vrees voor terroristische aanslagen is die bevoegdheid eigenlijk alleen maar bevestigd en door bepaalde landen zelfs aanzienlijk uitgebreid.

Een bespreking van welke vorm van internationale samenwerking ook op het gebied van migratie bleef lange jaren een taboe in de vergaderzalen van de VN. De emigratielanden willen niet weten van enige beperking, de ontvangende landen van hun kant wensen niets van hun traditionele bevoegdheden op te geven.

□ *Migratie en ontwikkeling*

Toch is er de jongste jaren binnen de VN een brede discussie op gang gekomen over migratie, en wel in de context van het verband dat kan worden gelegd tussen *migratie en ontwikkeling*. Langzaam ontstaat er een erkenning dat migratie voordelen kan opleveren zowel voor de uitzend- als voor de gastlanden.

Een eerste aanzet tot een echt debat werd gegeven in 2006, toen de Secretaris-Generaal een '*Special Representative of the Secretary-General on Migration and Development*' benoemde (Peter Sutherland) en werd besloten, in september van dat jaar een bijeenkomst van hoge regeringsvertegenwoor-

digers te beleggen over deze problematiek.

Interview met Peter Sutherland (Newsweek, 2006)

“De Ierse jurist en politicus Sutherland was in het verleden niet alleen Directeur-Generaal van de Wereld Handels Organisatie, maar ook lid van de Commissie van de Europese Unie. Vandaag is hij de baas van British Petroleum en van de investeringsbank Goldman Sachs International.

In 2006 werd hij door Secretaris-Generaal Kofi Annan benoemd tot *Speciale Vertegenwoordiger van de Secretaris-Generaal voor Migratie en Ontwikkeling*.

Zijn opdracht was, bij regeringen te rade te gaan voor ideeën voor deze bijzondere bijeenkomst van de Verenigde Naties in september 2006, in New York.

Zijn conclusies werden neergelegd in een rapport: *International migration and development: report of the Secretary-General*, te vinden op:

<http://www.un.org/Docs/journal/asp/ws.asp?m=A/60/205>

Wat bracht u er toe, deze nieuwe opdracht te aanvaarden?

Ik denk dat migratie een van de belangrijkste kwesties is van deze eeuw – en waarschijnlijk wordt het nog veel belangrijker. En zowel op nationaal als op internationaal niveau ontbreekt het samenhangende beleid dat men zou wensen. Er wordt gewoonlijk over gesproken in nationale termen, en dan nog op basis van hoeveel migranten we buiten willen houden.

Volgens het VN-rapport zijn er nu zo'n 200 miljoen migranten die buiten hun land verblijven. Dat is nog nooit gebeurd.

Dit kan een toename betekenen in absolute cijfers, maar de migratiestromen van vandaag zijn veel minder dan die in de periode tussen 1860 en 1914, toen het percentage in bepaalde ontwikkelde landen veel hoger lag dan nu.

De boodschap van het rapport is duidelijk: migratie is in het voordeel van alle partijen; de landen van herkomst profiteren er evenveel van als de ontvangende landen. Bent U het daarmee eens?

Er is natuurlijk het verschijnsel van de *brain drain* (vanuit de ontwikkelingslanden) maar er is ook het feit dat de *migrantendollars*, of *remittances* (geld dat migranten naar hun thuisland overmaken) veel hoger zijn dan de officiële ontwikkelingshulp of zelfs dan de buitenlandse directe investeringen. Zo is het interessant dat de Chinese diaspora verantwoordelijk zijn voor 70% van de investeringen van buitenaf in China.

Maar hoe kun je er de kiezers van overtuigen dat migratie echt in hun voordeel kan zijn?

Dat uitleggen kan moeilijk zijn, maar ik woon in Londen, de meest multiculturele stad in de wereld, en het is duidelijk dat migratie aan de basis ligt van haar succes.

Een ander klassiek voorbeeld is mijn eigen land, Ierland, dat anderhalve eeuw lang een belangrijk land van emigratie was, en dat nu het omgekeerde is: een land van immigranten. Deze toevloed van mensen heeft bijgedragen tot een enorme economische groei, en de werkloosheid is beneden 5% gebleven.

Het is niet te vermijden dat de mensen zich zorgen maken als blijkt dat de migratiestromen niet behoorlijk worden beheerst.

Wij pleiten niet voor open grenzen over de hele wereld. Maar nu is deze problematiek omgeven met allerlei fantastische verhalen. In Frankrijk hadden we zo de verhalen over de 'Poolse loodgieters'. Wel, er zijn in Frankrijk geen Poolse loodgieters – hoewel ze er in de praktijk hard nodig zijn. Tenzij zulke verhalen worden ontzenuwd en uitgelegd aan de mensen blijven ze doorzweren en veroorzaken ze een negativistische houding.

Gezien de totaal verschillende standpunten van de verschillende landen, kan er sprake zijn van een verstandige regulering van migratie, een die overal kan worden toegepast?

Als we de zaak aanpakken vanuit het idee van een multilaterale reglementering is ze gedoemd te mislukken. Dit probleem wordt echt beschouwd als een kwestie van nationale soevereiniteit. De juiste benadering is: te zoeken naar terreinen van constructieve samenwerking, waarbij iedereen kan zien wat de positieve effecten zijn van migratie, als die plaatsvindt op een effectieve en georganiseerde manier. Tijdens de dialoog die in New York plaatsvindt moet er ook niet met de vinger worden gewezen; we zullen proberen om te komen tot een 'beste van de klas' benadering die door andere landen kan worden nagevolgd."

□ **Een 'dialoog' over migratie en ontwikkeling**

Op 14 en 15 september 2006 werd dan in New York, voorafgaand aan de 61ste Zitting van de Algemene Vergadering, de *High-level Dialogue on International Migration and Development* gehouden.

Doel was *"to discuss the overall theme of the multidimensional aspects of international migration and development in order to identify appropriate ways and means to maximize its development benefits and minimize its negative impacts"*.

Hiermee werd voor het eerst in de geschiedenis op hoog politiek niveau over internationale migratie en ontwikkeling gesproken. De dialoog was vooral oriënterend bedoeld; er was geen sprake van onderhandelingen en al helemaal niet van enige besluitvorming.

Hoewel er tevoren geen hooggespannen verwachtingen waren, was het toch een succes te noemen. De opkomst was in ieder geval indrukwekkend, met 132 landen, 12 internationale organisaties en 90 delegatieleiders op hoog politiek niveau vertegenwoordigd.

Tijdens de bijeenkomst werd duidelijk dat migratie vele gezichten heeft. De uitgangspositie, de belangen en de politieke visie op migratie verschillen van land tot land. Maar omdat dit ook binnen regio's opgaat is er niet echt een Noord-Zuid conflict ontstaan.

De discussie was over het algemeen constructief en zeer positief van aard. Werde migratie vroeger als een probleem benaderd, dan werd nu in positieve termen over migratie gesproken en over de effecten die ze kan hebben op de ontwikkeling van landen. De nadruk lag op de kansen en mogelijkheden en veel minder op de problemen, al werd wel gesproken over de negatieve effecten van illegale migratie, mensenhandel en xenofobie.

Inhoudelijk werd vooral aandacht gevraagd voor het bevorderen van de positieve effecten van migratie via onder meer investeringen in *human capital*, de versterking van internationale netwerken en samenwerking, het vergemakkelijken van geldovermakingen en voor het respecteren van de rechten van migranten.

Ook het gender aspect en het ‘menselijk gezicht’ van migratie kwamen uitgebreid aan de orde.

Uit de discussies bleek een grote bereidheid om op mondiaal niveau te spreken over ‘best and worst practices’ en zo uiteindelijk toe te werken naar afspraken op bilateraal of regionaal niveau.

❑ ***De voortzetting: naar een wereldforum over migratie en ontwikkeling***

Toch werd de discussie, zoals enigszins te verwachten was, gedomineerd door de vraag of de dialoog mondiaal een vervolg zou moeten krijgen. Uit voorafgaande consultaties was duidelijk geworden dat vele landen twijfelden over de *manier waarop* de discussie zou worden voortgezet.

Al tijdens de openingszitting had de Secretaris-Generaal verwezen naar het door hem eerder voorgestelde *forum over internationale migratie en ontwikkeling*. Hij benadrukte dat zo’n forum geleid zou moeten worden door staten, maar dat het VN systeem bereid zou zijn het te ondersteunen. Met een fonds van vrijwillige bijdragen, een *trustfund*, zou voor de financiering kunnen worden gezorgd, en de Global Migration Group (GMG, bestaande uit ILO, IOM, OHCHR, UNCTAD, UNHCR, UNODC, UNDESA, UNDP, UNFPA, en de Wereldbank) zou kunnen zorgen voor een sterke coherentie en coördinatie.

Afkortingen uitgelegd

ILO: International Labour Organisation (Internationale Arbeidsorganisatie)

IOM: International Organization for Migration (Internationale Organisatie voor Migratie)

OHCHR: Office of the High Commissioner for Human Rights (Bureau van de Hoge Commissaris voor de Mensenrechten)

UNCTAD: UN Conference on Trade and Development (VN-Conferentie voor Handel en Ontwikkeling)

UNHCR: United Nations High Commissioner for Refugees (VN-Hoge Commissaris voor de Vluchtelingen)

UNODC: United Nations Office on Drugs and Crime (VN-Bureau inzake Drugs en Criminaliteit)

UNDESA: United Nations Department for Economic and Social Affairs (VN-Afdeling voor Economische en Sociale Zaken)

UNDP: United Nations Development Programme (Ontwikkelingsprogramma van de VN)

UNFPA: United Nations Fund for Population Activities (Bevolkingsfonds van de VN)

Wereldbank of *IBRD*: International Bank for Reconstruction and Development (Internationale Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling).

Uiteindelijk gaven 78 landen hun steun aan de idee van een forum. Slechts enkele landen (VS, Australië, ...) wilden helemaal geen mondiaal vervolg. Gedurende de dialoog bleken de VS echter vrijwel geïsoleerd te staan in hun positie: de algemene stemming was dat zo'n 'migratieforum' er hoe dan ook zou moeten komen.

België, in het algemeen een zeer geëngageerde deelnemer, bood aan als gastheer van een eerste bijeenkomst op te treden. Dit voorstel werd (op de VS na) breeduit omarmd. Enkele landen, waaronder de Filipijnen en Marokko, lieten informeel zelfs al blijken, bereid te zijn een tweede bijeenkomst te organiseren.

Tijdens een voorafgaand EU-overleg over migratie bleek dat alle EU-landen konden instemmen met het Forum, maar dat over de invulling van de details nog verschil van inzicht bestond. Zo waren Italië en Zweden van mening dat het Forum moet worden opgehangen aan de VN en dat de Algemene Vergadering daarom verder moest spreken over de uitstaande organisatorische kwesties (financiering, secretariaat, etc.).

Nederland, België, het VK en anderen zijn daarentegen van mening dat het Forum geen VN-orgaan moet worden. De inbreng van de VN kan verzorgd worden door de Speciale Vertegenwoordiger van de Secretaris-Generaal (Sutherland) en de Global Migration Group. Daarom hoefde volgens deze landen de voorbereiding van het Forum niet te wachten totdat de Algemene Vergadering van de VN de details ten gronde zou hebben onderhandeld.

In ieder geval verlengde de Secretaris-Generaal alvast het mandaat van zijn Speciale Vertegenwoordiger Peter Sutherland.

❑ ***De eerste bijeenkomst: Brussel, juli 2007***

Zo werd dan in de zomer van 2007 in Brussel een vervolgbijeenkomst georganiseerd. Het werd geen VN-Conferentie maar eerder een ‘Wereld Forum’ (Global Forum). Het onderwerp migratie en ontwikkeling is blijkbaar nog niet rijp voor formele VN-discussies en -onderhandelingen.

De vele aspecten van deze toch kennelijk moeilijke problematiek kunnen we eigenlijk niet beter illustreren dan met de tekst van de openingstoespraak van Secretaris-Generaal Ban Ki-moon.

❑ ***Secretaris-Generaal Ban Ki-moon spreekt in Brussel***

De Secretaris-Generaal tijdens zijn openingsspeech

“De weg die ons allen naar hier heeft gevoerd was een lange weg. Misschien niet zo bochtig, of eenzaam, als de weg waarlangs sommige van de 200 miljoen migranten in deze wereld reisden. Maar toch: onze weg was vol hindernissen en omleidingen. Ik ben tevreden dat we uiteindelijk deze fase hebben bereikt.

Gedurende vele jaren vonden de Lidstaten van onze Verenigde Naties het moeilijk om te discussiëren over zo’n gevoelig onderwerp als ‘migratie’. Het was ook nooit een belangrijk punt op de agenda van de VN – tot in september 2006, met de High Level Dialogue in New York. En zelfs toen voorspelden de sceptici dat de opposanten zich in hun eigen stellingen zouden ingraven, dat Noord en Zuid hopeloos

tegenover elkaar zouden komen te staan, dat een echte dialoog onmogelijk zou zijn.

De afgelopen negen maanden hebben nochtans bewezen dat de sceptici ongelijk hadden. Naarmate wij beter inzagen hoe migratie een machtig potentieel ten goede heeft sneuvelden de oude stereotype vooroordelen en ontdekten we nieuwe mogelijkheden. Nu aanvaardden we ook dat migratie in de toekomst alleen nog maar zal toenemen – door de eeuwenoude zoektocht naar een beter leven, maar ook door een steeds meer onderkend probleem als klimaatverandering.

Nu we hier in Brussel bij elkaar zijn moet we er het beste van maken, van deze gelegenheid om te praten over een van de grote wereldwijde uitdagingen van deze eeuw. We moeten dit ogenblik aangrijpen om wat zovelen als een bedreiging zien om te zetten in een ons geboden kans.

Het is onze plicht om de implicaties van het fenomeen ‘migratie’ te leren inzien, om van elkaar te leren, en om te werken aan partnerships waarin we migratie kunnen laten werken voor ontwikkeling.

Het is onze plicht om de marginalisatie, het misbruik en de discriminatie tegen te gaan waarmee sommige groepen migranten nog altijd te maken krijgen.

Het is onze taak om samen moedig vooruit te gaan – in dezelfde stoutmoedige geest als die van migranten overal ter wereld.

Hoe kunnen we dat bereiken? Niet met grote verklaringen, of met het opzetten van nieuwe structuren. We zijn hier niet bezig met ons te organiseren om de migratie-problemen van deze wereld op te lossen. Verre van.

Ook zijn we hier niet om een blauwdruk te maken voor het beheersen van de internationale migratiestromen. Die bestaat gewoonweg niet. Mensen zullen blijven vertrekken: op zoek naar een beter leven, of weg van gevaarlijke of uitzichtloze situaties, of gehoor gevend aan de wetten van de markt, of luisterend naar de roep van een mensenhart.

Ook zijn we hier niet om aan elkaar te vertellen hoeveel, of hoe weinig, migranten van en naar onze landen mogen gaan of komen. Dat zijn beslissingen die door nationale overheden worden genomen, en volgens de wetgeving van iedere soevereine staat.

Wat we wel erkennen, in dit wereldforum, is dat we leven in een nieu-

we tijd, een tijdperk van mobiliteit, waar steeds meer mensen, steeds vaker, zich wereldwijd verplaatsen. Meer landen zijn bij migratie betrokken dan ooit tevoren: migranten reizen van het ene eind van de wereld naar het andere. Het is echt een wereldwijd fenomeen geworden, waarin de simpele definities uit het verleden, zoals die van 'land van herkomst', of 'gastland' niet meer van toepassing zijn. We ontdekken nu dat we hier allemaal samen in terecht zijn gekomen. De revolutionaire ontwikkelingen in vervoer en communicatie, mét de globalisering van onze economieën, hebben gemaakt dat wij migratie heel anders ondervinden dan op eender welk moment in de geschiedenis.

Deze menselijke natuurkracht kunnen we niet stoppen. Maar we kunnen er wel voor zorgen dat mensen migreren op een veilige en legitieme manier, en dat hun rechten worden gerespecteerd. We kunnen het positieve effect versterken dat migratie heeft op de ontwikkeling van landen van herkomst. We kunnen gastlanden aanmoedigen om migranten te steunen, in hun thuisland én in hun nieuwe vaderland. We kunnen leren inzien dat, hoe beter migranten aanvaard worden, hoe meer ze zullen kunnen bijdragen tot de welvaart van hun thuisland, ofwel als teruggekeerden, ofwel als actieve leden van wereldwijde diaspora.

Zo moeten we de komende dagen:

- nagaan wat wij als beleidsmakers kunnen doen om de voordelen van migratie voor ontwikkeling te maximaliseren en anderzijds ervoor zorgen dat ontwikkeling rechtstreeks leidt tot een kwalitatief betere migratie;*
- systematisch en volledig luisteren naar elkaars standpunten;*
- voortbouwen op de ervaringen die we op regionaal, nationaal en plaatselijk vlak al hebben verzameld.*

Sta me toe om wat meer in bijzonderheden te treden. In deze beginfase van een internationale samenwerking op het gebied van migratie en ontwikkeling moeten we proberen een vertrouwensrelatie op te bouwen tussen staten. Om te komen tot een beleid dat aan alle actoren in het migratie-fenomeen ten goede komt, maar vooral aan de migranten zelf, aan hun gezin, en aan hun thuisland.

Tientallen jaren al heeft de arbeid van migranten hele families en samenlevingen uit de armoede gehaald. Hun loon heeft huizen gebouwd, betaald voor gezondheidszorg, scholen ingericht, en ondernemingen opgestart. Migrantten brachten mensen in de hele wereld nader tot elkaar door de overdracht van ideeën, en kennis, van land tot land. Zij

smeedden een dynamische menselijke band tussen verschillende culturen, samenlevingen en economieën.

En toch beginnen we nu pas in te zien hoe die internationale migratie invloed heeft op ontwikkeling, en hoe een verstandig overheidsbeleid die invloed kan versterken.

Daarvoor bent U naar hier gekomen, om dit alles te bespreken. Op die manier kunt U een belangrijke bijdrage leveren aan het collectieve welzijn van de mensheid.

Een voorbeeld: in de laatste jaren hebben regeringen ingezien hoe belangrijk deze 'remittances' zijn voor ontwikkeling en hebben ze maatregelen genomen voor meer concurrentie tussen banken en transfermaatschappijen onderling. Dit heeft geleid tot een dramatische daling van de transferkosten. Zo hebben ieder jaar letterlijk miljarden extra dollars de inwoners van ontwikkelingslanden bereikt. Op dat momentum moet dit Forum nu verder bouwen.

Maar de rijkdom van migranten ligt niet alleen in geld. U zult ook nagaan hoe landen van herkomst gebruik kunnen maken van de grote rijkdom aan vaardigheden en kennis die door migranten werd vergaard. Hoe kan bijvoorbeeld een arts die elders succes had helpen bij de opleiding van een nieuwe generatie dokters in zijn thuisland? Wat voor een beleid kan een land voeren om zijn wetenschappers en ondernemers te laten terugkeren? Hoe kunnen we een vorm van ontwikkelingssamenwerking creëren waarbij bijvoorbeeld een ontwikkeld land dat hooggeschoolden heeft gerekruteerd een extra inspanning doet om het onderwijs in hun thuisland te steunen?

Een ander punt is de bijdrage die migranten leveren aan de vooruitgang en de welvaart van ontwikkelde landen. Ook hier is hun economische, sociale en culturele bijdrage overal zichtbaar. Niet alleen verrijken hun cultuur, hun waarden en hun tradities onze samenleving, ze stellen ons in staat om ons beter aan te passen aan een snel veranderende wereld. Talloze ondernemingen werden door migranten opgericht, waaronder overbekende, zoals eBay, Mittal, Google, of Intel. En ze zijn pioniers in de research voor vernieuwing: alleen al in het Verenigd Koninkrijk zijn er minstens 20 Nobelprijswinnaars die het land binnen zijn gekomen als migrant of als vluchteling.

Maar ook lagergeschoolde migranten zijn onmisbaar in onze economie. Elk uur van elke dag verzorgen zij onze zieken, onze bejaarden, onze kinderen. Ze maken ons huis schoon, ze plukken ons fruit, ze werken in onze fabrieken. Ze vervullen allerlei essentiële taken waar ons

persoonlijk welzijn van afhangt. En toch werken ze in sectoren waar ze kwetsbaar zijn voor exploitatie, discriminatie, of nog erger. Als we wensen dat migratie de ontwikkeling bevordert zullen we moeten leren om de rechten van migranten te beschermen.

In de voorbereidende besprekingen die voorafgingen aan dit Forum werd het verband tussen migratie en ontwikkeling al aanvaard. Die aanvaarding was gebaseerd op bewijs en op een wetenschappelijke analyse, en niet op verhaaltjes. Ze kan ook de basis vormen voor een rationele, toekomstgerichte en minder gepolitiseerde discussie over migratie. Ze kan ook helpen om partnerships te vormen tussen landen zodat het ontwikkelingsaspect van migratie kan worden uitvergroot, terwijl tegelijk de 'root causes' kunnen worden aangepakt.

Laten we niet vergeten dat migratie niet alleen gaat over welvaart en armoede. Het gaat over het soort van samenleving waarin wij willen leven. U hebt een unieke kans om die te helpen vormen, voor de komende generaties."

De dialoog moet uiteraard worden verdergezet. Afspraak in 2008 in de Filipijnen, voor de tweede bijeenkomst van het wereldforum!

V. Migranten in onze samenleving: een probleem?

❑ Een verrijkende aanwezigheid!

In België (vooral in Vlaanderen) en in de ons omringende landen, lijkt een soort angstpsychose te zijn ontstaan over de aanwezigheid, de vaak zeer zichtbare aanwezigheid, van migranten, die we gewoonlijk aanduiden met de term 'allochtonen'.

Discussies over hoofddoeken, hoge criminaliteit, discriminatie, dubbele nationaliteit, naturalisatie, gezinshereniging, gesloten instellingen, repatriëring ... De kranten staan er vol van. Het werden overal hoofdthema's in de laatste verkiezingscampagnes.

Toch leerde het historisch overzicht over migratie ons dat, tenzij er sprake is van 'verovering' waarbij de geëmigreerden zich meester maken van het gebied en de politieke, economische, sociale cultuur van de autochtone bevolking van de kaart wordt geveegd, *migrantten assimileren met de bevolking van het land waar ze zich zijn gaan vestigen*. Daarbij werd opgemerkt dat die assimilatie niet uitsluit dat er een *kruisbestuiving van culturen* plaatsheeft: de immigranten nemen de cultuur van het nieuwe vestigingsgebied over maar

beïnvloeden ook in bepaalde mate die cultuur.
Een interessant en verrijkend proces.

❑ *De bijzondere problemen van moderne migraties*

Maar meer dan ooit tevoren is nu de aanwezigheid van ‘vreemdelingen’ aanleiding tot discussie.

Terwijl emigratie toch, zoals we zagen, van alle tijden is. Terwijl de grote toevloed van bijvoorbeeld Italiaanse mijnwerkers naar België in de jaren vijftig van de vorige eeuw toch zonder al te veel problemen verlopen is. Terwijl andere landen, zoals de Verenigde Staten of Canada, toch aantonen dat het verwerken van stromen van migranten mogelijk is, en zelfs tot ongeken- de economische, wetenschappelijke en culturele bloei kan leiden.

Wat is er dan zo anders aan de huidige situatie? Het kan toch niet alleen gaan om aantallen, of om de herkomst van de migranten? Waarom zijn ‘aanpassing’, ‘integratie’, ‘inburgering’ ... zulke beladen woorden geworden? Zijn de moeilijkheden van de aanpassing van de migrant aan zijn nieuwe thuis- land gewoonlijk niet een kwestie van tijd? Iets dat vanzelf overgaat bij de volgende jongere (het klassieke schema van de derde ...) generaties?

Is er dan fundamenteel iets veranderd?

Misschien wel.

❑ *De Europese immigratiestop*

In de vorige paragrafen zagen we hoe migranten traditioneel uit hun land vertrokken om op zoek te gaan naar een beter leven elders. Een moedige be- slissing, van mensen die bereid waren om alles achter te laten en in een an- der land letterlijk ‘de handen uit de mouwen te steken’. Migrant zijn tradi- tioneel harde werkers. Daarom zijn ze ook welkom in de ontvangende landen en creëren ze welvaart daar én in hun land van herkomst.

Maar wat als ze niet mogen werken? Als ze niet toegelaten worden als ar- beidsmigrant dan alleen in uitzonderlijke omstandigheden? Dan zijn er twee mogelijkheden: ofwel belanden ze in het ‘zwarte’ arbeidscircuit, ofwel in het vangnet van de werkloosheidssteun.

Hierboven zagen we al dat er op Europees niveau én in de nationale politiek dan ook gesproken wordt over de mogelijkheid om een beperkte economi- sche migratie in Europa in te voeren.

❑ *Ons systeem van sociale zekerheid*

Migrant kunnen vandaag in onze landen een beroep doen op een hoog ni-

veau van bescherming, en dat is *zonder precedent in de migratiegeschiedenis*.

Komen ze dus massaal af “op de vleespotten van de verzorgingsstaat”? Welnee, mensen verlaten huis en haard niet om hier van een uitkering te komen genieten. De eerste generatie ‘gastarbeiders’ die hier op drift is geraakt is hier echt wel naar toe gekomen met het idee om te gaan werken.

Dat zovelen van hen, door allerlei omstandigheden, verstrikt zijn geraakt in het vangnet van de sociale zekerheid is niet alleen hun schuld: het ligt immers aan de situatie in de ontvangende samenleving. De toestand in de Verenigde Staten bijvoorbeeld, waar toegang tot het arbeidscircuit vanzelfsprekend is en sociale zekerheid praktisch onbestaande, is dan ook totaal verschillend van die in de West Europese landen..

❑ *De sterke binding met het thuisland*

De mondialisering ligt aan de basis van nog andere nieuwe fenomenen.

Zo’n veertig jaar geleden vertrokken migranten nog naar ‘nieuwe horizons’ met achterlating van hun ‘thuis’. Natuurlijk namen ze hun naaste familie, hun taal, hun tradities mee, maar meestal betekende het toch een drastische breuk met het verleden.

Contacten met het thuisland waren niet evident: reizen was moeilijk, langdurig en duur, voor velen zelfs praktisch onmogelijk; postverkeer traag; telefoonverkeer zeldzaam en vaak niet eens mogelijk.

Overmaken van geld? Praktisch onbestaande.

Nieuws uit het thuisland? Eventueel per luchtpost-speciale editie van een krant, eens per maand.

Sporadisch een radioverbinding, en geen directe TV-uitzendingen!

Wat een contrast met onze geglobaliseerde samenleving, waar door *satellietcommunicatie* en goedkope *reismogelijkheden*, communicatie zo’n alledaags en heel bereikbaar iets geworden is!

Zoals een Nederlands journalist eens zei: “al die schotelantennes zijn er heus niet om naar het Nederlandse journaal te kijken.”

Ook is het heel gebruikelijk dat de migranten in West-Europa minstens eenmaal per jaar met de hele familie *op bezoek gaan naar hun familie en hun thuisland*. Zo blijven ze meer dan ooit tevoren in contact met hun eigen cultuur. Niet met mede-migrant, die dit alles net als zichzelf van op een afstand beleven, maar met de ‘onbedorven’ versie ervan.

Er worden regelmatig bezoeken georganiseerd voor jonge migranten om in hun ‘thuisland’ *op zoek te gaan naar een bruid of bruidegom*. Zo blijft er, in plaats van een geleidelijke inburgering van de migranten van de jongere generatie, een steeds nieuwe toevloed komen van jonge vreemdelingen die van

voren af aan moeten beginnen met de kennismaking met de andere samenleving. Een nooit gezien vertragingseffect!

❑ *Ook de migrantendollars (remittances) creëren een sterke economische band*

We zagen hierboven al hoe belangrijk de internationale geldstromen zijn die door de migranten naar hun thuisland worden overgemaakt. Tegenwoordig vormt deze ‘remittances’ de tweede grootste bron van inkomsten voor veel ontwikkelingslanden. De Wereldbank schat dat het in 2006 om zo’n 250 miljard dollar ging, en deze cijfers nemen nog toe met 30% per jaar. In Latijns Amerika ging het in 2006 om meer dan 60 miljard dollar, meer dan de officiële ontwikkelingshulp en buitenlandse investeringen samen!

En natuurlijk zijn dit maar de officiële cijfers; traditioneel wordt geld eerder via informele kanalen, zoals door vrienden en familie, persoonlijk, overgebracht. Hierin heeft de jongste jaren een grote verandering plaats gehad: er is veel gedaan om internationale geldtransfers eenvoudiger en goedkoper te maken.

❑ *Godsdienst*

Een van de moeilijkste vragen in dit verband is wel die van de invloed op het migratieproces van de godsdienst van de migranten, en de daarbij horende opvattingen, gedragscodes en cultuur.

Islamitische migranten komen vanuit een land waar de islam de meerderheidsgodsdienst is naar een land waar verschillende levensbeschouwingen naast elkaar bestaan; die dienen door iedereen te worden gerespecteerd en aanvaard, hoe moeilijk dat ook voor de eigen bevolking soms nog altijd valt. De wetgeving bij ons is dan ook een neerslag van die verschillende levensbeschouwingen, een gezamenlijk project. Maar een project dat handhaving verdient ten aanzien van *alle inwoners*. Niet alleen, vanzelfsprekend, waar het gaat om de mensenrechten van migranten; maar ook wat betreft hun plichten tegenover de overheid en tegenover de medeburgers.

VI. Conclusie

We kunnen uiteindelijk maar tot één conclusie komen: ja, migratie is van alle tijden, maar nee, de tegenwoordige vormen van migratie zijn niet te vergelijken met die van zelfs maar enkele tientallen jaren geleden.

En dus zijn de problemen anders geworden. Moeilijker ook. De lessen uit het verleden kunnen ons niet alle oplossingen aanreiken.

Dit is trouwens ook niet de plaats voor kant en klare oplossingen. Naast het rechtzetten van een aantal misverstanden die over migratie de ronde doen, hebben wij alleen enkele elementen willen aanreiken voor een dialoog.

Want een ding staat vast: de *dialoog moet worden verdergezet*. Daarbij moet er niet alleen tussen en door regeringen worden gesproken, maar ook tussen en met de mensen om wie het gaat, de migranten, op internationaal en nationaal niveau.

* *

*

Annex I: Feiten en cijfers

Het spreekt vanzelf dat een eerlijke dialoog en een nuttige discussie maar kunnen plaats hebben als ze gebaseerd zijn op de feiten en de cijfers zoals ze in werkelijkheid zijn. Eigenlijk is het *een eerste verantwoordelijkheid van alle deelnemers* aan die dialoog, om zich op de hoogte te stellen van de data, en daaraan hun argumenten te ontlelen.

Maar is dat wel zo in de praktijk?

Worden heel veel zaken niet gedacht, gezegd, geschreven, op grond van va-ge veronderstellingen en foute gegevens? Of zelfs op grond van een bewust onjuiste voorstelling van zaken?

Laten we eens kijken naar een kleine quiz die we vonden op de website van het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding.

“VREEMDELINGEN:

WAANVOORSTELLINGEN EN WERKELIJKHEID

TIEN CLICHÉS OVER VREEMDELINGEN

1. Een vreemdeling is volgens de wet:
 - a) elke persoon die niet in België is geboren
 - b) elke persoon van wie minstens één ouder niet-Belg is
 - c) elke persoon die niet het bewijs kan leveren dat zij/hij de Belgische nationaliteit bezit.
2. Op 1 januari 2005 waren er in België:
 - a) 1.233.000 vreemdelingen
 - b) 870.000 vreemdelingen
 - c) 978.000 vreemdelingen
3. Tussen 1981 en 2005 werd er in België het volgende vastgesteld:
 - a) een forse stijging van het aantal vreemdelingen
 - b) een forse daling van het aantal vreemdelingen
 - c) een relatieve stagnatie van het aantal vreemdelingen.
4. De drie grootste groepen vreemdelingen waren, in volgorde van grootte, op 1 januari 2005:
 - a) Italianen, Fransen en Nederlanders
 - b) Marokkanen, Italianen en Turken
 - c) Italianen, Marokkanen en Fransen

5. Op 1 januari 2005 waren er, in volgorde van belangrijkheid, onder de niet-Europese vreemdelingen de meeste:
 - a) Iraniërs, Turken en Marokkanen
 - b) Marokkanen, Turken en Congolezen (DRC)
 - c) Marokkanen, Albanezen en Irakezen
6. Welke van deze beweringen is fout:

Op 1 januari 2005 waren er in België

 - a) ongeveer evenveel Turken als Spanjaarden
 - b) ongeveer evenveel Polen als Congolezen
 - c) evenveel Amerikanen (VS) als Duitsers
7. Het aantal vreemdelingen met de Marokkaanse nationaliteit is tussen 1992 en 2005:
 - a) gestegen met 44%
 - b) gedaald met 44%
 - c) gestegen met 13%
8. Het percentage van het aantal mensen die met de Turkse nationaliteit geboren zijn, maar die Belg geworden zijn, is
 - a) 20%
 - b) 40%
 - c) 70%
9. De arbeidsmigratie naar Europa werd officieel stopgezet in
 - a) 1974
 - b) 1984
 - c) 1994
10. In vergelijking met wat er in andere landen van de Europese Unie gebeurt wordt de aanwezigheid van vreemdelingen in België gekenmerkt door:
 - a) een oververtegenwoordiging van EU-onderdanen
 - b) een onderverteenwoordiging van EU-onderdanen
 - c) een gelijke vertegenwoordiging van EU- en niet-EU-onderdanen

DE ANTWOORDEN

1. c
2. b
3. c (van 904 000 naar 870 000)
4. a (respectievelijk 179 015, 117 349; 104 978)
5. b

6. c (Er zijn veel meer Duitsers dan Amerikanen: resp. 36 000 en 14 000; het aantal personen met de Turkse en Spaanse nationaliteit is ongeveer gelijk, 40 000; het aantal Polen en Congolezen ook: 14 000)
7. b (omdat ze de Belgische nationaliteit verkregen)
8. c (70% van de personen die geboren werden met de Turkse nationaliteit werd Belg. Dit was ook het geval voor 67% van de Marokkanen en voor 64% van de Congolezen)
9. a
10. a Het merendeel van de vreemde bevolking in België is Europees en is afkomstig uit de oude lidstaten, (het Europa van de 15); deze vertegenwoordigen inderdaad meer dan 66% van het totaal aantal aanwezige vreemdelingen.”

En? Wat was je resultaat?

Inderdaad: we moeten blijven zoeken naar de juiste feiten en de juiste cijfers.

Hieronder enkele bronnen.

❑ ***De Verenigde Naties***

Op de website van de Verenigde Naties (<www.uno.org/migration>) kun je de ontwikkelingen met betrekking tot migratie en ontwikkeling op de voet volgen.

Op <www.unpopulation.org> zijn uitgebreide statistieken en cijfers te vinden over ‘International Migration’.

Een absolute aanrader voor leraren en leerlingen, met info over de VN en een aantal actuele onderwerpen is ook:

<www.uno.org/Pubs/Cyberschoolbus>

❑ ***De Internationale Arbeidsorganisatie, IAO (ILO)***

De Internationale Arbeidsorganisatie is een van de 16 ‘Gespecialiseerde Organisaties’ van de VN die zich bezig houden met bijzondere terreinen zoals landbouw, of luchtvaart, of opvoeding en onderwijs. Een van de oudste is de IAO, die in 1919 werd opgericht om de werkomstandigheden van arbeiders overal ter wereld te bevorderen.

Vanzelfsprekend hebben de problemen rond arbeidsmigratie hier grote aandacht gekregen.

In 2004 was migratie het onderwerp van de Internationale Arbeidsconferentie, de algemene vergadering van de IAO.

Tenslotte kwam in 2006 tot stand: *het Multilaterale Kader van de IAO over Arbeidsmigratie: Niet-bindende principes en richtlijnen voor een op mensen-*

rechten gebaseerde benadering.

Het Secretariaat van de IAO, het *International Labour Office* in Genève is van oudsher een belangrijke uitgever van studies en statistieken, over arbeid en werkomstandigheden wereldwijd. Zie: <www.ilo.org>

❑ ***De Internationale Organisatie voor Migratie, IOM***

Hoewel geen onderdeel van het systeem van de Verenigde Naties dient hier toch ook vermeld de *Internationale Organisatie voor Migratie*, een van de belangrijkste actoren op het gebied van internationale migratie. Vanaf haar oprichting in 1951 was zij actief in het bestuderen van internationale migratiestromen maar ook in 'veldwerk' ten bate van migranten en vluchtelingen. Daardoor zijn de talrijke studies en aanbevelingen van de IOM van groot belang voor regeringen en internationale organisaties bij het uitstippelen van hun beleid. Zie bijvoorbeeld de IOM publicatie: 'Migration Facts and Figures'.

Bezoek: <www.iom.org>

❑ ***Het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding***

Het *Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding (CGKR)* is een Belgische openbare dienst, opgericht op 15 februari 1993, met als doel racisme en discriminatie te bestrijden en het integratiebeleid en het gelijke kansenbeleid op te volgen.

In 1999 werd een *Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting* bij het Centrum opgericht. Tenslotte is het Centrum ook bevoegd om te informeren over de *migratiestromen en om de rechten van vreemdelingen* te behartigen.

Vorming, documentatie en sensibilisering behoren tot de opdracht van het Centrum.

Voor informatie over de Belgische situatie is dit een rijke bron.

Bezoek: <www.diversiteit.be/CNTR/NL>

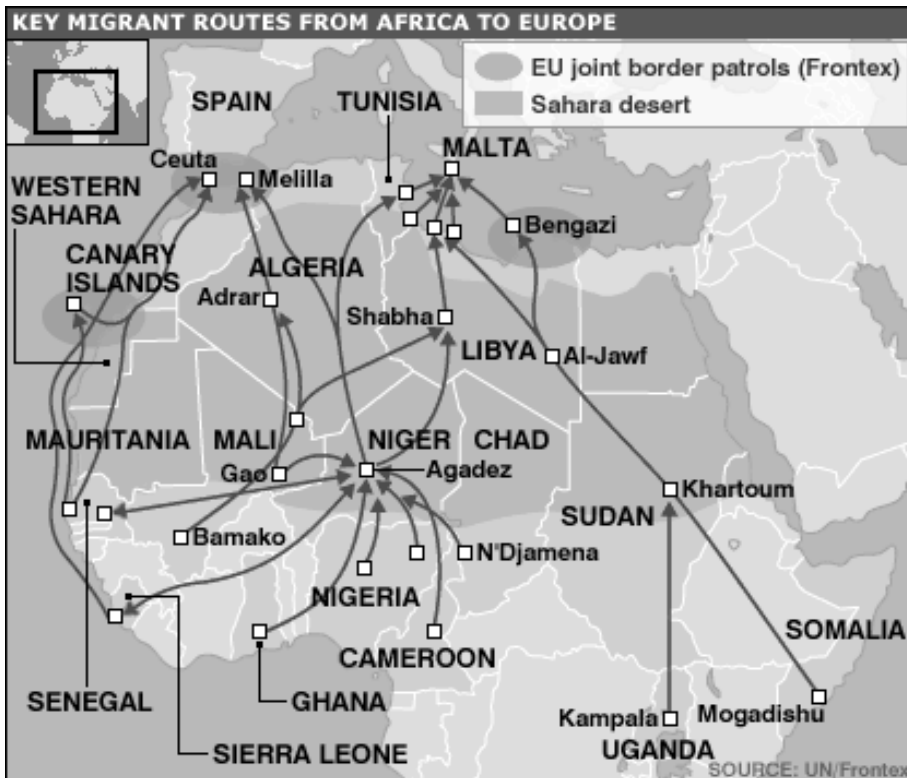
❑ ***Andere websites***

- De Speciale Vertegenwoordiger van de Secretaris-Generaal over migratie:
<www.un.org/esa/population>
- Het Verdrag en het Comité voor de Bescherming van de Rechten van Migrerende Werknemers en hun Gezin:
<www.ohchr.org>
- De Geneva Migration Group:
<www.ohchr.org>

❑ *Enkele feiten en cijfers over de migratie vanuit Afrika*

Het eerste doel van de Afrikaanse migranten is: Europa bereiken. Dat was lange tijd het Europese vasteland, maar sinds de controles aan de grenzen daar verscherpt zijn, is nu ook de route naar de Spaanse enclaves Ceuta en Melilla, of naar eilanden in de Atlantische Oceaan (de Canarische Eilanden), of de Middellandse Zee (Lampedusa, Sicilië en Malta), populair.

De ervaring leert dat een verscherpte controle op één plaats alleen maar een verschuiving veroorzaakt.

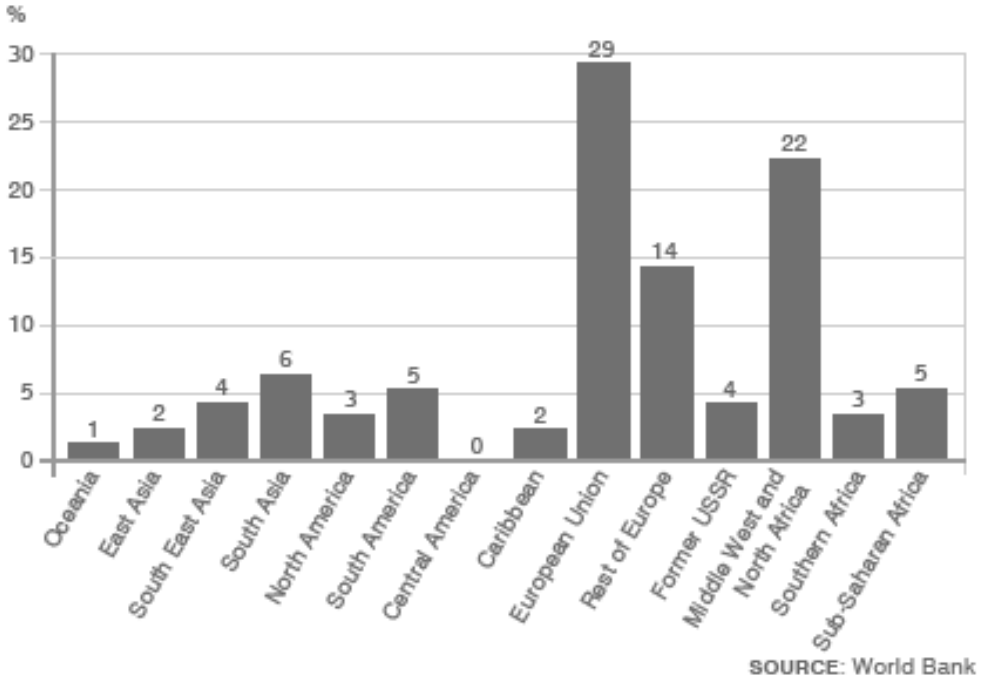

De voornaamste migratieroutes van Afrika naar Europa

Vanuit de Afrikaanse Westkust bijvoorbeeld vertrekken de meesten naar de Canarische Eilanden: een lange tocht via Liberia, Sierra Leone, Senegal, Gambia, Mauretanië ... naar de noordkust van Marokko. Dan wacht nog de gevaarlijke overtocht naar de Canarische Eilanden.

Je kunt wel aannemen dat honderden migranten onderweg verdrinken ...

De prijs: vanaf Afrika over zee: 1.000 – 2.000 euro's; de tocht over land: 1.000 – 2.000 euro's.

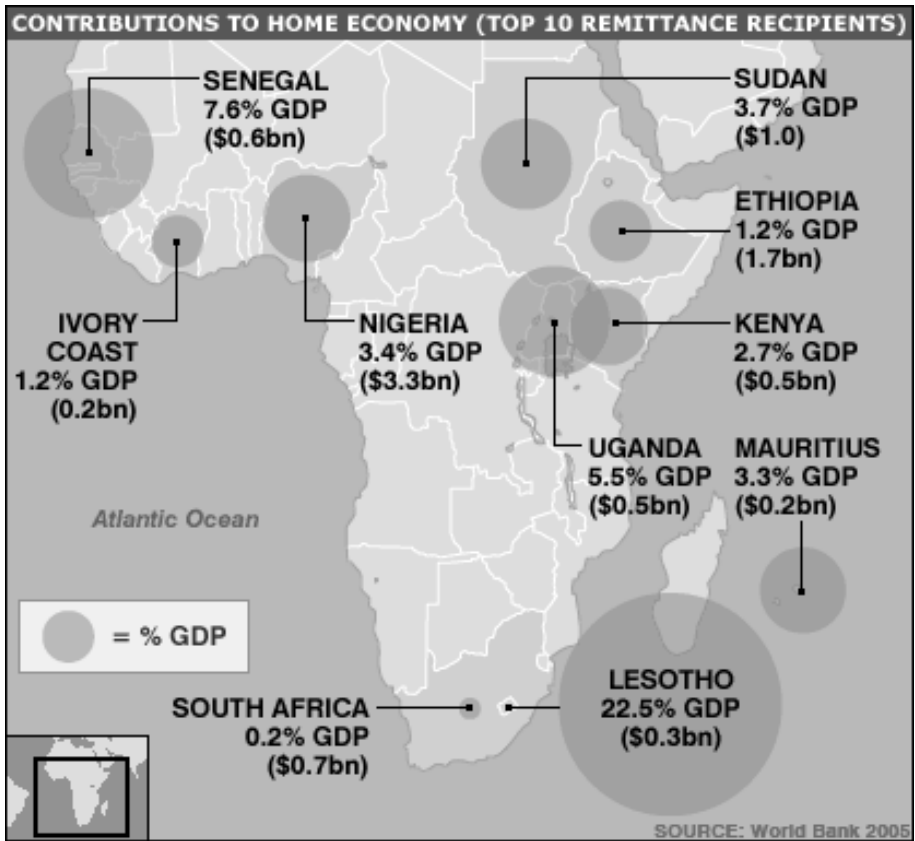

Immigranten in Europa naar regio van herkomst

Zo'n twee derde van de Afrikanen in Europa zijn afkomstig uit Noord Afrika (Algerije, Marokko, Tunesië) maar meer en meer migranten komen nu uit het Afrika ten zuiden van de Sahara (vooral uit Ghana, Nigeria en Senegal).

Eenmaal in Europa, en op de een of andere manier aan het werk, zenden de migranten geld naar hun familie in het thuisland. Bij elkaar kunnen die 'migrantendollars' of 'remittances' oplopen tot miljarden dollars: een heel belangrijke bijdrage tot de ontwikkeling van het land van herkomst.

Op de volgende bladzijde de tien belangrijkste ontvangers van remittances, met percentages van het BNP.

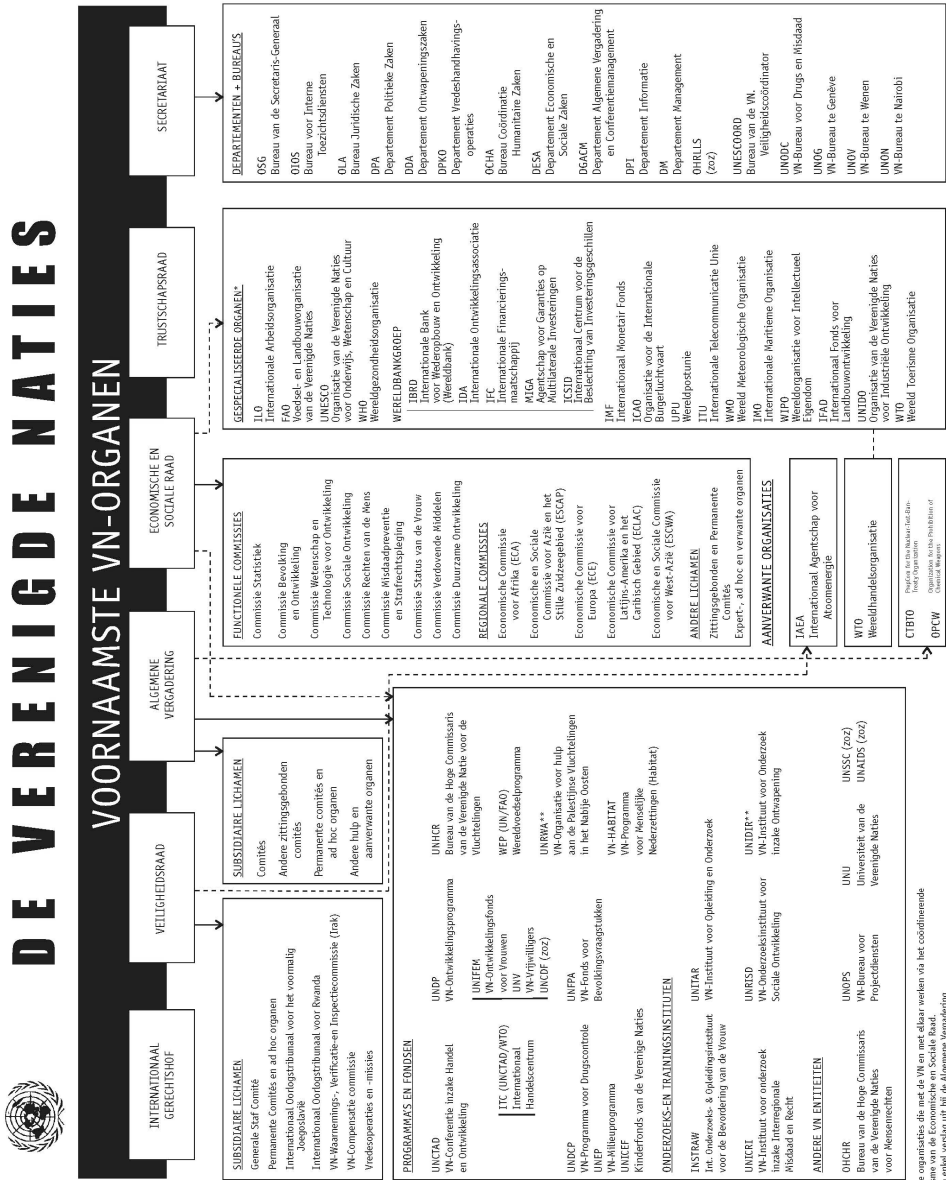

De belangrijkste ontvangers van migrantendollars of remittances

Annex II:**Zoekopdrachten en discussiepunten: enkele suggesties**

- Onderzoek hoeveel vreemdelingen er verblijven in je eigen gemeente en wat hun afkomst is.
- Plan een interview met een 'vreemdeling' die je kent. Welke zijn de vragen die je hem/haar zou willen stellen?
- Doe een wat diepergaand onderzoek naar een van de hierboven genoemde migratiestromen uit de geschiedenis.
- De globalisering heeft belangrijke gevolgen op economisch gebied, maar ook politiek en cultureel.
Bespreek in groep de voor- en nadelen van globalisering op deze drie gebieden.
- Organiseer op school een 'Week (of Dag?) van de Migrant'; kies een 'Migrant van de Dag'.
- Ga eens na wat er op de laatste Europese Top gezegd is over migratie.

VN-Organigram

*Autonome organisaties die met de VN en met elkaar werken via het coördinerende mechanisme van de Economische en Sociale Raad.

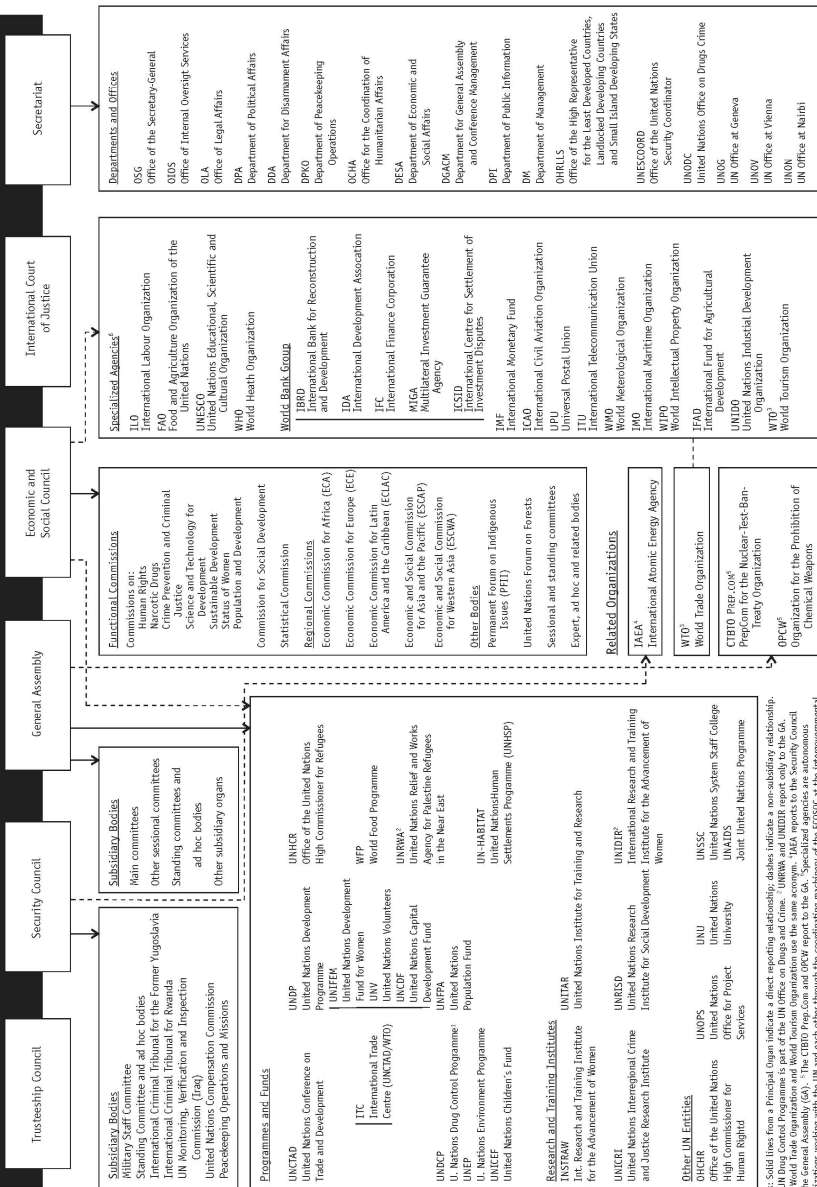
****Bringen enkel verslag uit bij de Algemene Vergadering**

DPI/2342-maart 2004

The United Nations system

PRINCIPAL ORGANS

Notes: Solid lines from a Principal Organ indicate a direct reporting relationship; dashed lines indicate a non-substantive relationship. The UN Drug Control Programme is part of the UN Office on Drugs and Crime. UNRWA and UNHCR report only to the GA. The World Trade Organization and World Tourism Organization use the same acronym. IAEA reports to the Security Council. The United Nations Office for Project Services (UNOPS) is a separate entity, established as a subsidiary of the United Nations system, working with the UN and other organizations through the coordinating machinery of the ECOSOC at the intergovernmental level, and through the Chief Executive Board for coordination (CEB) at the inter-secretariat level.

Een oproep tot medewerking

De globalisering van de nationale en internationale samenlevingspatronen is een onomkeerbaar feit geworden dat wereldwijd nieuwe uitdagingen met zich meebrengt.

Daarbij spelen de **Verenigde Naties** en de met haar geassocieerde organisaties een eersteplansrol.

Het is onontbeerlijk dat aan jongeren daarover de nodige informatie en vorming wordt aangeboden.

De **Onderwijswerkgroep van de Vereniging voor de Verenigde Naties** wil hiertoe bijdragen door:

- de productie van *pedagogische dossiers* en brochures;
- de organisatie van *studie- en bijscholingsdagen* voor leden van de inspectie en pedagogische begeleiding, schooldirecteurs, leraren, auteurs van handboeken en ander pedagogisch materiaal, studenten in de lerarenopleiding;
- het nemen en ondersteunen van *initiatieven* naar de leerlingen uit het basis- en secundair onderwijs;
- het verstrekken van *informatie* via de VVN-website;
- *samenwerking* met andere onderwijsgeoriënteerde organisaties en instellingen;
- contacten en overleg met de *Nederlandse zusterorganisatie*.

De onderwijsgroep zoekt dringend nieuwe leden: met name belangstellenden die nog actief zijn in het onderwijsgebeuren!

Voor contact en informatie: VVN-secretariaat – info@vvn.be

VN in België

VERENIGING VOOR DE VERENIGDE NATIES (VVN)

Secretariaat: Tiensestraat 41

3000 Leuven

Contact: info@vvn.be

Web: www.vvn.be

UNITED NATIONS REGIONAL INFORMATION CENTRE (UNRIC)

Résidence Palace, Wetstraat 155

1040 Brussel

web <http://www.unric.org>

tel +32 (0)2 788 8484

fax +32 (0)2 788 8485

